

NOTEER NU REEDS
IN UW AGENDA

**VAV BEZOEKT
MUSEUM AAN
DE STROOM,
ANTWERPEN
OP ZATERDAG
24 MEI 2025**

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147
Secretariaat VAV: Dascottelei 78 2100 Deurne
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org
webstek: www.vlaamsartsenverbond.org
Het secretariaat is open op
dinsdag en donderdag (9 u-17.30 u).

RAAD VAN BESTUUR 2023-2025
REDACTIERAAD PERIODIEK
Dr. J. Van Meirhaeghe (Voorzitter)
Dr. Lieve Van Ermen (Oud-voorzitter en Ondervoorzitter)
Dr. B. Garmyn (Secretaris)
Dr. Geert Debruyne (Penningmeester)
Dr. Frank Goes (Hoofdredacteur Periodiek)
Dr. J. Dockx (VAV-Cultuur)
Prof. Dr. Eric Ponette (Lid)
Dr. Chris. Geens (Lid)
Dr. Karel Vermeyen (Lid)

RAAD VOOR ADVIES
Prof. Dr.A.Baert
Prof. Dr. D. De Looze, UGent
Dr. Dirk Dewolf
Prof. Dr. A. Dupont, VUB
Dr. Piet H. Jongbloet
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, voorzitter HoGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove, Rode Kruis Vlaanderen
Em. Prof. Dr. R. Van Hee, Universiteit Antwerpen

PERIODIEK
Verantwoordelijke uitgever: dr. F. Goes,
Sionkloosterlaan 7, 2930 Brasschaat
Hoofdredacteur: dr. F. Goes

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder
de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Layout: www.xpair.be
Drukkerij: www.vanderpoorten.be

INHOUD

VOORWOORD	3
CITATEN	4
POLITIEKE ACTUALITEIT	5
SOCIALE ZEKERHEID	12
GESCHIEDENIS	14
REIZEN DOOR DE GESCHIEDENIS VAN VLAANDEREN	18
(F)ACTUEEL	22
VAN UW HOOFDREDACTEUR	25
AAN HET WOORD	26
CULTUUR	
TENTOONSTELLINGEN	32
GEDICHT	33
CULTUUR - FILM	34
BOEKEN	37

LIDGELD VANAF 2023

Gedrukte Periodiek

Elektronische versie

Gewoon lid

110

90

Arts in opleiding of zonder praktijk

70

50

Artsenkoppel

150

130

Artsenkoppel in opleiding of zonder praktijk

90

70

Steunend lid

200

Voorwoord

De statutaire ledenvergadering van 22 februari ll. bracht ons naar het Permeke museum in Jabbeke. Eens iets anders dan Antwerpen en omgeving Als ingeweken West-Vlaming kon ik dit appreciëren, en met mij een dertigtal trouwe VAV-leden.

Het vernieuwde Permeke-museum en het vriendenmaal nadien werden letterlijk en figuurlijk gesmaakt. De afwezigen hadden weer eens ongelijk.

Er waren de verkiezingen van een nieuw bestuur en voorzitter. Het zittend bestuur werd unaniem herkozen, en ikzelf werd bestendigd als voorzitter.

Op de statutaire vergadering kwam onder meer de ledenwerving aan bod. Het ledenbestand blijft dalend, en dat is zorgwekkend. Omdat de lidgelden bijna de enige bron van inkomsten zijn geworden, en omdat door de daling het voortbestaan van ons verbond in het gedrang komt. De hoogste kost is voor het tijdschrift Periodiek, het bindmiddel tussen onze leden. Daarom meteen een oproep aan alle betrokken leden om in de eigen kring en familie te helpen bij de werving van nieuwe leden. Onze missie spreekt zeker nog vele Vlaamse artsen aan, maar de reflex om een lidmaatschap te betalen en te beleven is jammer genoeg tanend. Mond aan mond reclame en persoonlijke aansporing blijft essentieel. En onze missie is té belangrijk. Wij moeten verder werken tot de gezondheidszorg gesplitst is.

Het meest recente bewijs daarvan is de problematiek van de taaltoestanden in de Brusselse ziekenhuizen. Ere wie ere toekomt, het was de Vlaamse Volksbeweging die deze problematiek terug op de voorgrond bracht.

Met onze kennis en ervaring in dit dossier was een samenwerking met VVB (Vlaamse Volksbeweging) en VKB (Vlaams Komitee voor Brussel) vanzelfsprekend. En we slaagden erin om ook de Vlaamse overheid bij monde van minister Weyts achter onze kar te spannen om juridische procedures op gang te brengen. Intussen is er een meldpunt actief (www.taalklachten.be) en we brengen dit in het bijzonder onder de aandacht van onze leden in Brussel en de Vlaamse Rand, en bij de Van Helmontgilde.

Ik heb in een vroeger voorwoord verwezen naar het congresboek van het VGV bij het 50-jarig bestaan: "Taaltoestanden in de Brusselse ziekenhuizen". In 1972 waren die beter dan nu! Ik vind dat schrikwekkend en hoop dat niet alleen de Vlaamse regering onze initiatieven steunt, maar ook de eerste regering geleid door een Vlaams-nationalist mag en moet hier optreden!

Ik wil nu al aankondigen dat wij op zaterdag 18 oktober 2025 ons 2-jaarlijks symposium organiseren. Toen wij ongeveer een jaar geleden met het bestuur brainstormden over het onderwerp kozen wij voor de problematiek van langdurige ziekte. Want ook daar zijn de Vlaams-Waalse verschillen overduidelijk.

Intussen is dit onderwerp een "hot item", en bijna dagelijks in het nieuws. De regering De Wever maakt er een prioriteit van. Met meer dan 500.000 langdurig zieken en een uitgave van 9 tot 12 miljard jaarlijks is dit niet alleen een "hot item" maar ook een gigantisch probleem! Ter vergelijking: in gans Duitsland zijn er ook 500.000 langdurig zieken.

Ons symposium is een samenwerking met het AK-VSZ (Aktekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid) en we konden meerdere specialisten beslagen in deze materie vastleggen als sprekers.

Noteer dus zeker zaterdag 18 oktober 2025 in de agenda. Op de gebruikelijke locatie: KBC, Havenlaan, Brussel.

Jan Van Meirhaeghe
Voorzitter VAV
17 maart 2025

Een rechtvaardig man is rechtvaardig,
zelfs in de politiek.
Mahatma Gandhi(1869 - 1948)

CITATEN

verzameld
door
frank goes

De politiek, is de kunst te
beletten dat mensen zich
bemoeien met hun eigen zaken.
Paul Valéry(1871 - 1945)

Beloftevolle jonge mensen moeten in
de politiek gaan, zodat ze de rest van
hun leven kunnen blijven beloven.
Robert Byrne Amerikaans auteur
(1928 - 2013)

Politiek is de kunst van het liegen.
Voltaire (1694 - 1778)

Succesvolle mensen hebben
geen betere ideeën, maar hebben
het lef om ze uit te voeren
André Malraux (1901-1976)

POLITIEKE ACTUALITEIT

DE FEDERALE REGERING IS GELAND

Op 31 januari '25 even na 22 u., na 236 dagen onderhandelen tussen N-VA, Vooruit, CD&V, MR en Les Engagés, trok formateur Bart De Wever naar koning Filip met een akkoord over de vorming van een nieuwe federale regering (1).

De regeringsploeg bestaat uit **15 ministers**:

- Bart De Wever, Premier (N-VA)
- Jan Jambon, Vicepremier (N-VA), bevoegd voor Financiën en Bestrijding van de Fiscale Fraude, Pensioenen, Nationale Loterij en Culturele Instellingen
- Theo Francken (N-VA), bevoegd voor Defensie en Buitenlandse Handel
- Anneleen Van Bossuyt (N-VA), bevoegd voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Grootsteden
- Frank Vandenbroucke, Vicepremier (Vooruit), bevoegd voor Volksgezondheid en Sociale Zaken
- Rob Beenders (Vooruit), bevoegd voor Consumentenzaken, Sociale Fraude en Gelijke Kansen
- Vincent Van Peteghem, Vicepremier (CD&V), bevoegd voor Begroting en Administratieve Vereenvoudiging
- Annelies Verlinden (CD&V), bevoegd voor Justitie en Noordzee
- David Clarinval, Vicepremier (MR), bevoegd voor Werk, Economie en Landbouw
- Eléonore Simonet (MR), bevoegd voor Middenstand, KMO's en Zelfstandigen
- Bernard Quintin (MR), bevoegd voor Binnenlandse Zaken en Veiligheid
- Mathieu Bihet (MR), bevoegd voor Energie
- Maxime Prévot, Vicepremier (Les Engagés), bevoegd voor Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking
- Jean-Luc Crucke (Les Engagés), bevoegd voor Mobiliteit en Klimaat

- Vanessa Matz (Les Engagés), bevoegd voor Administratieve Vereenvoudiging en Overheidsbedrijven. (2)

Het federaal regeerakkoord 2025 - 2029 (31 januari 2025) (1)

Om in de leemte van een ontbrekende inhoudstafel in de tekst te voorzien, stelden we die zelf hieronder voor u op: °Kaft: p. 0; Voorwoord van de formateur: p. 00 en 000; Institutioneel: p. 1; Een nieuw evenwicht: p. 7; Begroting: p. 12; Arbeidsmarkt: p. 14; Koopkracht: p. 28; Fiscaliteit: p. 32; Pensioenen: p. 49; Economie: p. 56; Bestuurszaken: p. 66; Armoedebestrijding: p. 76; Gelijke kansen: p. 81; Energie: p. 84; Klimaat en leefmilieu: p. 93; Mobiliteit: p. 99; Zorg: p. 106; Veiligheid: p. 127; Justitie: p. 148; Asiel en Migratie: p. 163; Defensie: p. 179; Buitenlandse zaken: p. 187; Einde: p.198

We bespreken achtereenvolgens het voorwoord van de formateur, de medische hervormingen, enkele geselecteerde thema's, de begrotingstabel en tenslotte de institutionele hervormingen. Daarna volgen de commentaren.

1. Het Voorwoord

Hierin schetst Bart De Wever eerst de context waarin het regeerakkoord werd opgesteld: "Onze budgettaire toestand is zorgwekkend. De belastingdruk op werkende mensen ligt te hoog. De concurrentiekracht van onze ondernemingen staat onder druk. We krijgen te weinig mensen aan het werk, terwijl de vacaturegraad quasi nergens in Europa hoger ligt dan hier. Omwille van demografische ontwikkelingen komt de betaalbaarheid van onze zorg en pensioenen in gevaar. We hebben onvoldoende controle over de immigratiestromen richting ons land. Onze veiligheidsdiensten zijn onder gefinancierd. Er heerst onzekerheid over de energiebevoorrading. En institutioneel functioneert ons land alles behalve efficiënt."

Daarna kondigt hij een aantal te nemen maatregelen aan zonder het menselijk aspect uit het oog te verliezen: sanering van het begrotingstekort, een meer gecontroleerd en humaan immigratiebeleid, extra middelen voor onze civiele en militaire veiligheidsdiensten, een verstandig energiebeleid en een institutionele modernisering van het land.

2. De regeringshervormingen inzake medische zorg

Eerst de voornemens van de regering volgens de medische pers
Inzake de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen moet het eenvoudiger zijn om ondersteunend personeel aan te werven, alsook om de zorg in gestructureerde zorgteams op te nemen.
“De tijdelijke bevoegdheid van apothekers voor vaccinatie tegen griep wordt bestendigd.”
Er is ook een passage over de moedertaal van de patiënt (3).

Er wordt een beperking op de ereloonsupplementen en een uitbreiding van de derde betalingsregeling ingevoerd. De ziekenhuizen krijgen een basisfinanciering en daar bovenop een extra voor hun performance.
De groeinorm van de gezondheidszorg blijft behouden. Om de tekorten aan artsen en tandartsen op te vangen, worden de quota verhoogd.
De artsen zullen worden aangemoedigd om zich te conventioneren.
Om verpleegkundigen in de sector te houden, wordt aandacht besteed aan de arbeidsvoorwaarden (4).

Er komt een globaal plan voor de triëring ambulante zorg, dag hospitalisatie, thuishospitalisatie, of klassieke hospitalisatie.
Zorgnabijheid wordt gegarandeerd waar het kan en hooggespecialiseerde zorg wordt geconcentreerd in expertisecentra als dat noodzakelijk is voor de kwaliteit.
Als ziekenhuizen willen fuseren om hun werking te optimaliseren, moet dat mogelijk zijn.
“De regering zal er op toezien dat de wetgeving inzake het gebruik van talen wordt nageleefd, zodat patiënten in de Brusselse ziekenhuizen die onder de wetgeving vallen, in hun eigen taal kunnen behandeld worden dankzij tweetalige diensten.” (5)

Van de artsensyndicaten verwacht Vandenbroucke dat ze hun leden aanzetten tot conventionering, meer zelfs: het RIZIV dient daaromtrent een operationeel voorstel in om dit nieuwe conventiemodel uit te werken (6).

De nomenclatuurhervorming wordt deze legislatuur volledig afgewerkt. Deze hervorming moet ervoor zorgen dat iedereen adequaat wordt vergoed, dat bepaalde beroepen waar momenteel tekorten zijn aantrekkelijker worden en dat de tijd die besteed wordt aan luisteren, communiceren en coördineren meer waarde krijgt.
De prestatievergoeding blijft behouden, maar daarnaast komt ruimte voor nieuwe financieringsmodellen die interdisciplinaire samenwerking, zorgcontinuïteit, beschikbaarheid en preventie stimuleren (7).

Commentaren van de betrokkenen

De CM is tevreden dat de gezondheidsdoelstellingen de leidraad zijn geworden van het regeerakkoord over gezondheid.
Ook het feit dat de regering paal en perk wil stellen aan de ereloonsupplementen, de verhoogde druk op zorgverleners om zich te conventioneren en de verdere uitbreiding van de derdebetalersregeling noemt de CM positief. De CM hekelt echter dat de nieuwe regering langdurig zieken in de eerste plaats als werklozen beschouwt.
“Langdurig zieken zijn in de eerste plaats zieken: ze moeten eerst de kans krijgen te genezen en dan geleidelijk aan op de arbeidsmarkt terug hun weg vinden.” (8)

Het regeerakkoord herneemt verschillende voorstellen van de Onafhankelijke Ziekenfondsen, waaronder versterkte samenwerking tussen het federale niveau en de deelentiteiten, voor betere patiëntenzorg.
De vraag blijft: hoe zullen deze hervormingen gefinancierd worden zonder de toegankelijkheid en kwaliteit van de zorg in gevaar te brengen?
De ziekenfondsen spelen een sleutelrol in de begeleiding van langdurig zieken: het aanmoedigen van werkhervatting, ook in deeltijdse arbeid, heeft haar effectiviteit bewezen (9).

BVAS reageert op de herbenoeming van minister Frank Vandenbroucke: “In een periode waarin de gezondheidszorg voor grote uitdagingen staat kan ervaring en continuïteit een belangrijke troef zijn. Maar eerst en vooral is een volwaardige dialoog met alle betrokken partners vereist. Artsen spelen hier een cruciale rol.” (10)

Van het Algemeen Syndicaat Geneeskundigen van België krijgt minister Vandenbroucke felicitaties en lof. Het trekt tevens aan de alarmbel voor de toenemende belasting van de artsen in ziekenhuizen (11).

Margot Cloet (Zorgnet Icuro) reageert positief op de voortzetting van het gezondheidsbeleid met dezelfde minister, “want er is dringend nood aan extra investeringen maar ook grondige hervormingen”: hervorming van het ziekenhuislandschap en de -financiering, de herijking van de nomenclatuur, het systeem van conventionering en ereloonsupplementen. We juichen toe dat er inzake geestelijke gezondheid een prioriteit ligt bij kinderen, jongeren en hun ouders.
Zorgnet-Icuro vraagt ook aandacht voor mensen met langdurige ernstige psychische problemen en daarin samenwerking met de Vlaamse overheid om asymmetrische akkoorden te sluiten (12).

3. 10 geselecteerde hervormingsthema’s door Prof. Herman Matthijs (13)

1. Inzake energie wordt vermeld dat de kerncentrales Doel 4 en Tihange 3 langer open blijven. Intussen zakt de BTW op warmtepompen naar 6 %.
2. Het gezondheidsbeleid moet zich vooral gaan toelagen op de langdurig zieken en de hervorming van de ziekenhuisfinanciering; de deelstaten zijn al bevoegd voor het ziekenhuisbeleid. Het derdebetalerssysteem wordt uitgebreid voor tandheelkunde en kine.
3. Inzake fiscaliteit bevat ook dit regeerakkoord een citaat dat de strijd tegen de sociale en fiscale fraude meer geld moet opbrengen. Ook de terugverdieneffecten worden dromerig hoog ingeschat. De meerwaardetaks wordt omgedoopt in een solidariteitsbijdrage van 10 % voor de bedragen boven de 10.000 euro, maar dit wordt gekoppeld aan de minwaarde uit beleggingen. (Red.: volgens minister Jan Jambon op 9 februari ll. in “De Zevende Dag” moet de tekst over de meerwaardebelasting verder uitgewerkt worden.) Op begrotingsvlak wil men de 3 % van de BBP tekort norm halen tegen het einde van de legislatuur.
4. Op sociaaleconomisch vlak valt op dat de index overeind blijft. Maar de werkloosheidsuitkeringen worden beperkt tot 2 jaar, met als belangrijke uitzondering dat dit niet geldt voor 55-plussers. Dat men de werkgelegenheidsgraad wil opkrikken naar 80 % is enkel realistisch voor Vlaanderen (nu 76 %). De andere twee Gewesten zitten momenteel rond 67 %.
5. De pensioenplannen van de regering komen vooral neer op meer werken.
6. Volgens de NAVO gaf België in 2024 7,9 miljard euro uit aan defensie, goed voor 1,3 % van het BBP, maar het Westers militair bondgenootschap wil de defensie-inspanningen verhogen naar 2,5 %.
7. Inzake veiligheid bevat het Arizona-akkoord meer geld voor de gevangenen, de brandweer en de politie. Er komt een strenger migratiebeleid.
8. De ethische thema’s lijken terug een regeringszaak te worden en de vraag is of hier alternatieve meerderheden gaan spelen.
9. Institutioneel zit er niet veel in het akkoord. De Senaat afschaffen vereist een 2/3 meerderheid in beide delen van het federale Parlement. Er is de vraag van het Brussels Gewest voor meer geld en dan komt de Bijzondere Financieringswet op tafel. Er komt een aanpak van het geldverslindende Beliris en de fusie van de Brusselse politiezones. De leerplicht zou verlaagd worden van 5 naar 3 jaar.
10. Inzake de politieke partijen hebben de 5 partijen zich akkoord verklaard met de niet indexering van de partijdotaties. En met een regering van 15 ministers zakt het aantal kabinetten van 29 naar 21.

4. De begrotingstabel (14)

Budgettaire tabel A: Hier komt het geld vandaan

<i>Besparingen</i>	Bedragen in miljoen euro
Arbeidsmarkt, pensioenen, welvaart-senv. en index	8.200
Besparingen op overheid	1.600
Andere migratiepolitiek	1.400
Afbouw subsidies en dotaties	1.000
Fraudebestrijding	700
Gezondheidszorg	523
Besparing op politiek en koningshuis	116
<i>Terugverdieneffecten</i>	
Verhoging van werkzaamheidsgraad tot 80 % in 2030	7.800
<i>Nieuwe inkomsten</i>	
Bijdrage van de sterkste schouders	2.300
Vereenvoudiging en afbouw gunstregimes	723
Klimaat en consumptie	630
Digitax en realtime btw-facturatie	570
Taks nationaliteitsverklaring	75
Fiscale regularisatie	40
<i>Totaal</i>	25.677

Budgettaire tabel B: Hier vloeit het geld naartoe

<i>Lastenverlagingen</i>	Bedragen in miljoen euro
Meer koopkracht	4.300
Meer competitiviteit voor bedrijven	1.500
Investeringsaanmoedigen	350
<i>Nieuwe uitgaven</i>	
Defensie	1.000
Ondersteuning lokale besturen	527
Veiligheidsdiensten en terugkeerbeleid	450
Onderzoek nucleaire capaciteit	100
Familiekrediet	25
<i>Minderinkomsten</i>	
Lagere dividenden door afbouw overheidsparticipaties	100
<i>Totaal</i>	8.352

Vier dagen na het bereiken van het regeerakkoord deelde Bart De Wever de meerjarentabel tegen 2029 over de begroting uit. Journalist Dieter Dujardin van De Tijd wijst er op dat men, na aftrek van het totaal cijfer in tabel B van het totaal cijfer in tabel A, het netto cijfer van de sanering bekomt, dat een goede 17 miljard euro bedraagt. Verder oordeelt hij dat de terugverdieneffecten door verhoging van de werkzaamheidsgraad, en dat de besparing op de instroom van asielzoekers en door de strijd tegen fiscale en sociale fraude, de zwakke plekken in de begroting zijn (14).

5. Institutionele hervormingen (1)

Onder de hoofding “Interfederale samenwerking” en “Versterking van de democratie en de rechtstaat” staan een aantal projecten waarover blijkbaar een akkoord is:

- regionale feestdag wordt officiële feestdag
- afschaffing van de Senaat
- niet-indexering van de partijdotaties
- afschaffing van de alarmbel
- verplichting van de functionele kennis van de andere landstaal (Nederlands/Frans) voor de rechters van het Grondwettelijk Hof.

Onder de hoofding “Interfederale samenwerking” staan ook een aantal wijzigingen waarvan niet duidelijk is of het reeds verworven akkoorden zijn. Dat is het geval voor het arbeidsmarktbeleid (“ruimte creëren voor de deelstaten om hun activeringsbeleid te versterken”) en in de gezondheidszorg (“opname van deelstaatvertegenwoordigers als waarnemers in het verzekeringscomité RIZIV”) en ook (“besturen met asymmetrische afspraken wanneer verschillen tussen de deelstaten dit vereisen”). Analoge voorstellen worden ook besproken voor mobiliteit (“Er komt een meer vraag gestuurd beleid zodat bijvoorbeeld trein- en busverbindingen beter op elkaar worden afgestemd.”) evenals voor Europees en buitenlands beleid (“We streven naar een efficiëntere samenwerking tussen deelstaten en federale staat om slagkracht en geloofwaardigheid in het buitenland te behouden.”)

Onder de hoofding “Modernisering van de staatsstructuur” wordt als doel een nieuwe staatsstructuur vanaf de volgende legislatuur aangekondigd met een meer homogene en efficiënte bevoegdheidsverdeling. De projecten worden voorbereid in de huidige legislatuur door de premier met aanvullende kabinet cel: “In dit verband zal de eerste minister voorstellen, onder de vorm van wetteksten, voorbereiden op het vlak van de bevoegdheidsverdeling, de financieringsregels, de instellingen etc. Dit gebeurt met de steun van grondwetspecialisten en experts van beide taalgroepen en het wordt mee uitgewerkt door een aanvullende kabinet cel bij de eerste minister die hiervoor over een specifiek werkingsbudget beschikt.” (1)

6. Commentaren

Hieronder volgen reacties van politici tijdens partijcongressen en investituurdebat in de Kamer, van de vakbonden, van de Pers en de Vlaamse Beweging. Voor reacties van de medische groep verwijs ik naar hoger in dit artikel.

- Het regeerakkoord werd door de 5 betrokken politieke partijen tijdens hun partijcongressen goedgekeurd (15). De Vlaamse Volksbeweging voerde actie voor de toetredingscongressen van N-VA en CD&V met de boodschap “Geen Belgische stilstand, maar Vlaamse vooruitgang” (16).

- Het investituurdebat over de regeerverklaring in de Kamer duurde 40 uur. Bart De Wever pareerde de kritiek van Tinne Van der Straeten en Alexia Bertrand door te verwijzen naar afwezigheid van hervormingen en besparingen in de Vivaldi-regering (15). Paul Magnette kroop in de rol van oppositieleider: “Er is woede bij de bevolking, niemand heeft hiervoor gestemd.” (17) Het argument van de Arizona-coalitie dat de begrotingssanering onvermijdelijk is om collectieve verarming te voorkomen maakt blijkbaar geen indruk. Toen voormalig minister van Energie Van der Straeten zei: “Als er vragen worden gesteld over de koopkracht van de gezinnen, en met name de meest kwetsbare, dan is er geen antwoord”, beet De Wever haar toe: “Niemand heeft meer gedaan dan de factureren van de mensen op te drijven dan u.” (18) Stefaan Van Hecke noemde de terugverdieneffecten een luchtkasteel, waarop Vincent Van Peteghem antwoordde: “Voor de eerste keer geven we een prikkel om te werken en ondersteunen we werk.” (19) De openlijke “interpretatieve” verschillen binnen de meerderheid over de concrete modaliteiten van de meerwaardebelasting op financiële activa werden gretig opgepikt door alle oppositiepartijen. De discussie daarover is voorlopig geparkeerd: Jan Jambon heeft tijd voor de concrete uitwerking (19). Dat Barbara Pas in de Kamer de N-VA-statuten, waarin gepleit wordt voor het streven naar Vlaamse onafhankelijkheid, verscheurde was pijnlijk voor N-VA. Bart De Wever zweeg en incasseerde, wetende dat zonder 2/3 meerderheid het hoogst haalbare was om Sander Loones een blauwdruk te laten maken voor een volgende staatshervorming (20, 21). Na 40 uur debat kreeg de regering op 7 februari in de vroege uurtjes het vertrouwen (21).
- Op aansturing van de vakbonden ABVV, ACV en ACLVB betoogden 60.000 mensen op 13 februari te Brussel tegen de besparingsplannen van de federale regering. Deze manifestatie was een opstap naar een algemene staking op 31 maart, aangekondigd door ACV en ABVV, en een aanhoudende golf van protestacties (22). Isabel Albers reageert: “Wat met verstomming slaat is dat de vakbonden op geen enkel moment meedenken aan hoe we het in elkaar stuikende systeem betaalbaar gaan houden.” (23)
- Bart Haeck: “De uitdaging is hels. (...) Maar de samenstelling van de ploeg is helder: de winnaars van de verkiezingen. En de opdracht is helder: die van de noodzaak, hoe lastig ze zich ook aandient.” (24)
- Peter De Groote: “Hoe gezond is een sanering van 18 miljard als daarin voor 7,8 miljard euro terugverdieneffecten zijn meegenomen.” (25)
- Quinten Jacobs: “In zijn eerste interview beklemtoonde Bart De Wever dat de beperking van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd ‘de meest communautaire hervorming is die je kan doen.’ (...) Maar de institutionele problemen blijven onaangeroerd. (...) De fede-

rale overheid bespaart doordat ze minder uitkeringen moet betalen, maar OCMW’s op lokaal niveau zullen daardoor meer leeflonen moeten bekostigen.” (26)

- Dieter Dujardin en Wim Van de Velden: “Als de N-VA straks niet meer uit de brand kan redden dan de afschaffing van de Senaat, de invoering van een Vlaamse feestdag en een andere protocollaire volgorde, dan zal dat als een erfzonde over zijn premierschap blijven hangen.” (27)
- Karel Verhoeven: “De Wever wil dus met Arizona de Vlaamse welvaart verzekeren met een zweep en een stok die vooral de welvaartssprong in Wallonië en Brussel moeten afdwingen. (...) De nieuwe sokkel waar deze regering op bouwt, is dat een meerderheid van de Franstaligen de analyse van De Wever is gaan delen, via de liberale stormram Georges Louis Bouchez.” (28)
- Jeroen Struys: “Bart De Wever zal als premier een staatshervorming voorbereiden. Onderweg gaat hij op zoek naar een tweederdemeerderheid én steun binnen de regering. In gezondheidszorg en arbeidsmarkt kan beleid al op maat van elk gewest: asymmetrisch beleid als voorbereiding van splitsing.” (29)
- Prof. Stijn Baert: “Met dit akkoord haal je geen 80% werkgelegenheidsgraad.” (30)
- Jan-Frederik Abbeloos: “De sterke mannen in noord en zuid zijn elk met een eigen, tegenovergestelde agenda Arizona binnengekomen. Het is een kwestie van tijd voor de belangen van Vlaams-nationalist De Wever botsen met die van belgicist Bouchez.” (31)
- Béatrice Delvaux, Senior writer van Le Soir: “In ieder geval ligt de institutionele toekomst van België nu volledig in zijn handen als premier. Want deze Arizona is slechts het eerste deel van een raket met meerdere trappen: de Arizona om België weer op de rails te zetten en intussen te regionaliseren wat we kunnen en dan over 4 jaar de finale ontmanteling?” (32)
- Alain Narinx, politiek journalist bij L’Echo: “Bart De Wever heeft vaak openlijk anti-Franstalige standpunten ingenomen. Dat is alles behalve onschuldig. Zijn politieke profiel wekt op zijn zachtst gezegd argwaan.” (33)
- Alain Mouton: “De regering staat voor een aarts moeilijke sanering en ingrijpende sociaaleconomische hervormingen. (...) In de bijlagen van het regeerakkoord zijn enkele thema’s zo gedetailleerd uitgewerkt, dat het bijna hapklare wetsontwerpen zijn. (...) Blijkbaar is het wantrouwen groot. (...) De totale begrotingsinspanning gebeurt zonder verhoging van de belastingdruk. Deze regel blijft gerespecteerd tijdens de hele legislatuur.” (34)
- Geert Noels waarschuwt dat de meerwaardebelasting niet zal leiden tot gemakkelijke inkomsten: “Het is ook een illusie dat je daarmee de schatkist kunt vullen. De budgettaire inspanningen van miljarden euro’s bereiken met enkel die zogenaamde sterkste schou-

ders lukt nooit, want die kunnen makkelijk weg en ze vertrekken ook.” (35)

- Prof. Marjan Maes, pensioenexpert: “De hervorming komt zeer traag op gang, maar ze gaat wel verder dan vorige regeringen hebben aangedurfd. (...) Er komt ook een bonus-malussysteem, waardoor het pensioenbedrag lager zal zijn voor wie vóór de wettelijke pensioenleeftijd stopt met werken, en hoger voor wie na de wettelijke pensioenleeftijd doorwerkt.” (36)
- Prof. Gert Peersman: “De regering-De Wever zal maar een stukje afhaspelen van de begrotingsmarathon die België moet lopen. (...) Het is onmogelijk dat titanenwerk in één legislatuur op te knappen.” (37)
- Walter Pauli: “Ook de regering-De Wever is een regering van politici, geen club van heiligen. Maar misschien heeft ze wel de verdienste om te doen wat in zoveel andere westerse landen (...) haast onmogelijk wordt. Namelijk een nette, democratische regering op de been brengen die de onderdelen van de samenleving niet tegen elkaar opzet, maar eerder dwingt tot eenzelfde project.” (38)
- Op de bemerking “U hebt beslissingen genomen die onmogelijk waren geweest met de PS aan tafel, zoals de beperking van de werkloosheid in de tijd”, antwoordt Prof. Frank Vandenbroucke: “Ik heb daarover al meer dan dertig jaar een duidelijke opvatting. Als je tegen een werkloze zegt: ‘Je hebt recht op cash’, en verder help je hem niet en laat je hem verkommeren met dat beetje geld, dan ben je slecht bezig als socialist. Daarover heb ik in het verleden inderdaad gebotst met de Waalse linkerszijde, dus niet alleen met de PS maar ook met Ecolo.” (39)
- In een interview over het pensioenstelsel vraagt Prof. Paul De Grauwe zich af: “Waarom wordt er niet geraakt aan de verworven rechten van gepensioneerden zoals ik?” (40)
- Ewald Pironet: “Die 7,8 miljard terugverdieneffecten moet worden gehaald door meer mensen aan het werk te krijgen. (...) Daarvoor moet de werkzaamheidsgraad tegen 2029 wel stijgen van 72 naar 80%, staat in de supernota. Dat betekent dat er in 5 jaar 500.000 jobs moeten bijkomen. Dat is onrealistisch veel.” (41)
- Prof. Bruno De Wever: “Mijn broer is niet in de politiek gegaan om de Belgische overheidsfinanciën te saneren. (...) Wil hij herinnerd worden als de man die de Belgische staatsschuld weer op orde bracht, zoals er wel meer premiers zijn geweest? Of als de man die van België een confederatie maakt en Vlaanderen daarmee bijna onafhankelijk? Ik ben er zeker van dat het hem in de eerste plaats om dat laatste te doen is.” (42)
- De reacties van de Vlaamse Beweging op het regeerakkoord liggen tussen ontgoocheling en aansporing om de weg van zelfbestuur met De Wever verder te gaan of in een combinatie van beide.

- Johan Sanctorum: “Een ‘Vlaams-nationalist’ die tegen de revolutie is en tradities respecteert, daar vallen zaken mee te doen. Het woord ‘confederalisme’ komt zelfs niet voor in het regeerakkoord.” (43)
- Karl Van Camp citeert uit het regeerakkoord: ”Het doel is een nieuwe staatsstructuur vanaf de volgende legislatuur met een meer homogene en efficiënte bevoegdheidsverdeling. In dit verband zal de eerste minister voorstellen, onder de vorm van wetteksten, voorbereiden ... (...) Hierover zal de eerste minister de nodige contacten leggen om bijkomende parlementaire steun te vinden om de benodigde meerderheden te bereiken zonder de steun van extremistische stemmen.” Van Camp reageert: “Door dit zinnetje bij te voegen wordt een tweederdemeerderheid halen zo goed als onmogelijk. De Arizonapartijen – inclusief de N-VA – hebben zichzelf deze grendel opgelegd.” (44)
- Prof. Bart Maddens: “Zeker, het grote verschil met Vivaldi is dat nu een Vlaams-nationalist aan de stuurknuppel van de regering zit. Maar zal die als premier met de vuist op tafel durven slaan inzake communautaire kwesties, wat hij als formateur nooit heeft gedurfd?” (45)
- Paul Becue, voorzitter OVV: “Zelfs geen borrelnootjes: op communautair vlak is nieuw regeerakkoord dan toch een lege doos. (...) Onze vrees is dan ook dat De Wever I hetzelfde resultaat zal opleveren als Vivaldi. (...) Er wordt op bepaalde vlakken toch iets gedaan. De hervorming van de arbeidsmarkt, het terugdringen van de periode van werkloosheidsuitkeringen tot 2 jaar, zijn elementen die een communautair karakter hebben.” (46)
- Pieter Bauwens, redactie Doorbraak: “Neen, confederalisme brengt dit akkoord niet. (...) Heeft deze nieuwe regering een communautair programma? Ja. Zelfs symbolische verwezenlijkingen. Maar alle gewicht ligt bij premier Bart De Wever. Hij wordt niet alleen premier, maar ook minister van Institutionele Hervormingen (of hoe het ook zal heten). Doel is: een nieuwe staatsstructuur vanaf de volgende legislatuur met een meer homogene en efficiënte bevoegdheidsverdeling.” (47)
- Mark Deweerdt: “Niet met een ‘grote’, maar met een ‘stille’ staatshervorming maakt Arizona van een wettelijk federaal land een werkelijk confederaal land.” (48)

De grondige sanering van de begroting in het regeerakkoord is ontegensprekelijk een goed initiatief en een positief signaal, niet in het minst voor onze kinderen en kleinkinderen. Ondanks de beperkte communautaire verwezenlijkingen in het akkoord zal het VAV verder ageren en via de ‘aanvullende beleid cel’ van de premier onze visie verder promoten richting ons streefdoel: de communautarisering van de gezondheidszorg, het arbeidsmarktbeleid en de sociale zekerheid.

Eric Ponette, 25 februari 2025

Referenties

- Federaal regeerakkoord 2025 – 2029, www.n-va.be
- Redactie: De regering De Wever, De Standaard 04.02.25
- Herman Nijs: Gezondheidszorgberoepen en rechten patiënt in regeerakkoord, 04.02.25, www.artsenkrant.com
- Belga: Federaal regeerakkoord - beperking op supplementen en uitbreiding derdebetalersregeling, 01.02.25, www.medi-sfeer.be
- Pascal Selleslagh: Fusiebarrières ziekenhuizen wegwerken (Regeerakkoord), 03.02.25, www.despecialist.eu
- Pascal Selleslagh: “Syndicaten moeten leden aanzetten tot conventionering” (Regeerakkoord), 03.02.25, www.medi-sfeer.be
- Pascal Selleslagh: Slepen hervormingen nog een jaar aan, dan kan regering ingrijpen, 03.02.25, www.despecialist.eu
- Belga: CM waarschuwt voor langetermijneffecten van visie op werk en langdurig zieken, 01.02.25, www.despecialist.eu
- Xavier Brenez, directeur van Onafhankelijke Ziekenfondsen: Gezondheid in België: hoge ambities, keuzes maken onvermijdelijk, 03.02.25www.mediquality.net
- Pascal Selleslagh: “Beleidscontinuïteit op zich geen doel, respect voor artsen nodig, (Bvas), 03.02.25, www.despecialist.eu
- Pascal Selleslagh: ASGB feliciteert en attendeert minister Vandembroucke, 03.02.25, www.despecialist.eu
- Pascal Selleslagh: Zorgnet – Icuero: “Voortzetting vorig gezondheidsbeleid goede zaak”, 03.02.25, www.despecialist.eu
- Herman Matthijs: Analyse regeerakkoord: Wat zijn de tien belangrijkste punten? 02.02.25, www.knack.be
- Dieter Dujardin: Een ‘col buiten categorie’ van 17 miljard euro, De Tijd 05.02.25,
- Jasper D’Hoore: De Wever trok de Rubicon over, doch is nog lang geen Caesar, De Tijd 08.02.25
- Anton Schelfaut: VVB voert actie voor toetredingscongressen N-VA en CD&V, ’t Pallieterke 06.02.25
- Jeroen Struys: Magnette kruipt in rol oppositieleider: “Niemand heeft hiervoor gestemd” De Standaard 07.02.25
- Jasper D’Hoore: Met gebluf en een handigheidje neutraliseert premier de oppositie, De Tijd 07.02.25
- Simon Andries, Jan-Frederik Abbeloos, Valerie Droeven: “U bent zeer slecht geplaatst om kritiek te geven”, De Standaard 06.02.25
- Bart Haeck: Ondanks herboren Jan Jambon worstelt N-VA met VB – kritiek, De Tijd 06.02.25
- Wim Van de Velden: ‘Leve België, Bart’, De Tijd 08.02.25
- Bart Haeck: ‘Als de regering zou vallen, zal ik niet rouwen, maar dat is niet ons doel’, De Tijd 14.02.25
- Isabel Albers: Staken tegen het onvermijdelijke, De Tijd 13.02.25
- Bart Haeck: De regering van de noodzaak, De Tijd 08.02.25
- Peter De Groote: Betalen, hoe dan ook, De Tijd 05.02.25
- Quinten Jacobs: Rechts beleid is geen staatshervorming, De Tijd 05.02.25
- Dieter Dujardin en Wim Van de Velden: Verandert Bart De Wever België, of verandert België hem? De Tijd 01.02.25
- Karel Verhoeven: De man die 250 m3 aan bankbiljetten voerde, De Standaard 03.02.25

- Jeroen Struys: Uitstel maar geen afstel: premier Bart De Wever bereidt staatshervorming voor, De Standaard 02.02.25
- Stijn Decock: “Met dit akkoord haal je geen 80 % werkgelegenheidsgraad”, De Standaard 03.02.25
- Jan-Frederik Abbeloos: Het dubbelspel in het hart van de regering De Wever, De Standaard 08.02.25
- Béatrice Delvaux, Senior writer van Le Soir: De staatsman of de schorpioen? De Standaard 03.02.25
- Alain Narinx, politiek journalist bij L’Echo: De Franstaligen vertrouwen de nieuwe premier nog altijd niet, De Tijd 06.02.25
- Alain Mouton: Er wachten de ploeg - De Wever wolfijzers en schietgeweren, Trends 06.02.25
- Alain Mouton: Geert Noels (Econopolis) over het federale regeerakkoord ‘Met een meerwaardetaks vul je de schatkist niet’, Trends 06.02.25
- Ilse De Witte: Marjan Maes (KU Leuven) over de pensioenplannen: ‘Belangrijke hervorming, maar ook gemiste kansen’, Trends 06.02.25
- Daan Killemaes: Gert Peersman (UGent) ziet te optimistische veronderstellingen: ‘Elke begrotingscontrole wordt een gevecht’, Trends 06.02.25
- Walter Pauli: ‘Een tegennatuurlijk kabinet in tijden van Trump en Musk’, Knack 05.02.25
- Walter Pauli: ‘Het regeerakkoord van Arizona is veel sterker dan dat van Vivaldi’, Knack 05.02.25
- Peter Casteels: Interview met Prof. Paul De Grauwe: Waarom wordt er niet geraakt aan de verworven rechten van gepensioneerden zoals ik? Knack 05.02.25
- Ewald Pironet: De regeringsonderhandelaars gaan uit van ongeloofwaardig cijferwerk, Knack 29.01.25
- Peter Casteels: Interview met Prof. Bruno De Wever: De core-business van de N-VA blijft het uiteenvallen van België, Knack 05.02.25
- Johan Sanctorum: Is het Vlaams-nationalisme dood? 09.02.25 www.doorbraak.be
- Karl Van Camp: Eigen grendels eerst, ’t Pallieterke 13.02.25
- Bart Maddens: Durft De Wever als premier wat hij als formateur niet heeft aangedurfd?, De Tijd 04.02.25
- Paul Becue: ‘Zelfs geen borrelnootjes: op communautair vlak is nieuw regeerakkoord dan toch een lege doos’, www.knack.be 06.02.25
- Pieter Bauwens: De mogelijkheid tot omfloerst confederalisme, www.doorbraak.be 03.02.25
- Mark Deweerdt: Kortom, De Tijd 14.02.25

Eric Ponette

Rechtzetting

Beste lezer,

Ik wil in mijn artikel “Politieke actualiteit” in vorig nummer op p. 12, linker kolom, paragraaf 2, laatste 3 regels, de woorden “Open VLD” vervangen door “Groen”.

De juiste zin wordt dus: “Voor de provincieraadsverkiezingen gaat Groen tegenover 2018 achteruit van 13,2 naar 9,3 % (13).”

E.P.

Hoe ziek is de Sociale Zekerheid?

De inkomsten van de Sociale Zekerheid zijn onvoldoende om het budget in evenwicht te houden. Het tewerkstellingspercentage is in Wallonië en Brussel een stuk lager dan in Vlaanderen waardoor de Vlaamse bijdrage aan de sociale zekerheid per inwoner beduidend hoger is dan in Franstalig België. De middelen voor gezondheidszorg en voor ziekte en invaliditeit worden in Vlaanderen efficiënter gebruikt. Het globale resultaat van de gezondheidszorg is bovendien beter in Vlaanderen.

De Belgische staatsschuld bedraagt op dit ogenblik meer dan 530 miljard euro (105,2% van het bruto binnenlands product) met een begrotingstekort van 4,4% van het bbp terwijl de EU-norm respectievelijk 60% van het bbp en 3% bbp is. Voor een belangrijk deel zijn de tekorten in de Sociale Zekerheid (SZ) de oorzaak van het begrotingstekort. Aangezien de inkomsten van de SZ slechts voor 72% uit de geïnde bijdragen komen zijn toevoegingen vanuit de federale begroting nodig. Het overheidsaandeel in de SZ (rijkstoelagen en alternatieve financiering) is sinds de jaren 90 alleen maar toegenomen en legt op dit ogenblik een druk van meer dan 30 miljard Euro op de federale begroting.

Waar het streefdoel van de regering tot nu 80% was, bedraagt de globale tewerkstellingsgraad op dit ogenblik slechts 72,2%. Voor Vlaanderen is dat 76,2%, voor Wallonië 68,1% en voor Brussel Hoofdstedelijk Gewest 63,7%. De globale bijdrage van Vlaanderen aan de SZ is dan ook beduidend groter in vergelijking met de andere regio's. De som van de werknemersbijdragen en de patronale bijdragen was in 2022 voor Vlaanderen 9.223 euro per inwoner, voor Wallonië 7.812 en voor Brussel Hoofdstedelijk Gewest 7.428 (Nationale Bank van België: ESR classificatie D61, regionale rekeningen). Deze getallen zijn exclusief de bijdragen in de stelsels van de zelfstandigen en van de ambtenaren. Als gevolg van de betere tewerkstellingsgraad ontvangt de SZ dus 1.411 euro méér per inwoner vanuit Vlaanderen dan vanuit Wallonië. Voor Brussel loopt dit op tot 1.795 euro per inwoner. Dit betekent een globale theoretische meer-inkomst voor de SZ van 5,2 miljard voor Wallonië en 2,2 miljard voor

Brussel indien de tewerkstellingsgraad zou toenemen naar het Vlaamse niveau. Dikwijls wordt als verklaring de verschillende socio-economische situatie tussen Noord en Zuid gegeven. Een gedifferentieerd arbeidsmarktbeleid zou dan ook een oplossing kunnen bieden. Men mag hopen dat dergelijk inzicht bij de regeringsonderhandelingen tot maatregelen leidt.

De tewerkstellingsgraad is dus te laag en dat is niet omdat er te weinig arbeidsaanbod zou zijn, integendeel. Op dit ogenblik zijn er meer dan 160.000 openstaande vacatures in België. Het probleem ligt bij het groot aantal langdurig zieken en invaliden, op dit ogenblik meer dan 500.000 personen. De totale kostprijs voor het RIZIV budget bedraagt 7,5 miljard euro (2021). Psychische problemen (burn-out en depressie) en ziekten van het bewegingsstelsel (rugklachten) maken het overgrote deel uit. Sinds 2017 steeg het aantal personen in langdurige arbeidsongeschiktheid met ongeveer 25%. Werklozen, langdurig zieken en invaliden moeten dus geactiveerd worden om (terug) aan het werk te gaan. Ook hier worden Noord-Zuid verschillen vastgesteld. Een gedifferentieerd activeeringsbeleid is nodig, gebaseerd op incentives maar ook op responsabilisering.

Worden de middelen voor de gezondheidszorg efficiënt besteed? Geneeskundige Verzorging en de Ziekte- en Invaliditeitsuitkeringen vertegenwoordigen samen 41% van de uitgaven van de SZ. De Belgische gezondheidszorg kan als degelijk beschouwd worden maar ten koste van een flinke prijs waarbij het globale resultaat van Wallonië aandacht vraagt. De som van het aantal overlijdens vermijdbaar door primaire preventie en het aantal overlijdens vermijdbaar door optimale zorg-organisatie en secundaire preventie is voor Vlaanderen gunstiger dan voor Wallonië en Brussel Hoofdstedelijk Gewest. De oversterfte kan voor Franstalig België geschat worden op 6.150 personen per jaar. Gedifferentieerde maatregelen zijn dus nodig met nadruk op preventie en meer aandacht voor chronische zorg. Communautarisering zou elke Gemeenschap toelaten een eigen traject naar preventie en zorg volgens eigen behoeften, naar meer efficiëntie en naar kwaliteitsverbetering uit te bouwen.

De uitgaven voor de gezondheidszorg bedragen op dit ogenblik ongeveer 10,8% van het bbp met de bemerking dat 22% van deze uitgaven niet gedragen wordt door de sociale verzekering ("betalen de burgers uit eigen zak"). Het gezondheidszorgbudget zal steeds meer

onder druk komen door de evolutie van de medische technologie, nieuwe farmaceutische producten en de vergrijzing met een toename van de eigen persoonlijke betalingen. De Commissie voor de Vergrijzing verwacht dan ook een kostenstijging tot 14,1% van het bbp tegen 2050. Globale, centraal uitgewerkte maatregelen zullen niet volstaan om in te spelen op de specifieke maatregelen die de tewerkstelling, de efficiëntie en de kwaliteitsverbetering in de verschillende regio's moeten verbeteren. De splitsing van de arbeidsmarktbevoegdheid en het tewerkstellingsbeleid, de verdere communautarisering van de gezondheidszorg, inbegrepen de ziekte- en invaliditeitsverzekering, zouden een op maat uitgewerkt beleid mogelijk maken.

Enkel op die manier kan voor de toekomst de nood aan bijpassingen vanuit de federale begroting aan het budget van de sociale zekerheid beperkt worden.

Dr. Karel Vermeyen

100 JAAR Vlaamse Leergangen

29 oktober 1924 werd te Leuven de Vereniging van Vlaams Leergangen opgericht!

Pieter-Jozef Sencie was medeoprichter en eerste voorzitter.

Tijd voor een feestje, een groot zou men denken maar het Leuvense rectoraat hield het maar bescheiden. Mgr. Sencie verdient sinds jaren al veel meer aandacht in de KU Leuven en die 100j schenken een mooi kans op eerherstel.

8september2024 werden de feestelijkheden ingezet en kreeg het Sencie-instituut een gloednieuwe gedenkplaat met foto en verhaal. Prof. Em. Historicus Louis Vos hield een bevlogen lezing over Sencie. Het is mij niet bekend hoeveel volk aanwezig was en ik heb helemaal geen idee over wie door de KU Leuven werd uitgenodigd.

29 oktober was er een academische zitting in de promotiezaal van de Halle van de universiteit waarvoor wij een uitnodiging kregen als lid van "Academische Stichting Leuven" (ASL) de vereniging die in 2003 werd opgericht toen de Vlaams Leergangen na de realisatie van de Nederlandstalige Universiteit, en bereiken van een van de voornaamste doelstellingen, een nieuwe adem zocht. Van de beloofde ruime uitnodiging door het rectoraat kwam weinig in huizen zo zat de aula nog voor geen kwartje vol. Er waren mooie lezingen en vooral het gelegenheidsboek van Ruben Mantels (verbonden aan boekentoren Gent) "Rond Wetenschap Verenigd" kreeg een mooie presentatie en verdient zeker en ruime verspreiding want deze historicus heeft er mooi werk van gemaakt en inhoud en foto's verheffen het tot een hebbeding.

Meer aandacht voor Mgr. Sencie (°1865 Halle- +1941 Leuven) is nodig en gaat hier.

De geschiedenis van de stad Halle zelf is wel bepalend om het verhaal van Sencie goed te begrijpen.

Halle was vele eeuwen "Terre des débats" liggend in het grensgebied tussen Henegouwen en Brabant.

In 688 schonk de H. Waltrudis (°607 Strepy) haar Kapittel domein in Halle aan de abdij in Bergen.

In 1225 verleende Johanna van Constantinopel de eerste maal stadrechten aan Halle en zo komt nu de viering 800 jaar stad er aan met ook aandacht voor Sencie!

Halle werd beschouwd als "une bonne ville" maar lag te ver van Bergen voor goed beheer en zo werd dit toe- vertrouwd aan Brabant, Brussel dus. De advocatus van de Waltrudisabdij woonde in het kasteel te Halle aan de Brusselpoort. In dit bekende taalstrijdgebied werd Pieter Jozef Sencie geboren in een oude familie die een gekende schoenmakerszaak runde. Dit diep godsdienstig en voorbeeldig gezin woonde in Halle onder de kerktoren van de sint Martinus kerk. Twee van zijn zussen zouden later in het klooster in Vorselaar intreden. Hij ging in Halle naar "école moyenne" en de lessen liepen daar in de Franse taal wat de jonge student goed uitkwam bij zijn start nadien in zesde Latijn in het klein seminarie te Hoogstraten waar alle lessen ook in het Frans gegeven werden. Leuk om weten is dat hij daar in de klas zat bij Jan-Frans Heymans uit Gooik, die nadien ook te Leuven geneeskunde studeerde. Later werd hij aan de Gentse universiteit docent en rector. Hij is de vader van de Nobelprijswinnaar Geneeskunde Corneel Heymans. Om het verhaal volledig te maken, werd zijn dochter religieuze en verpleegkundige, waarna zij te Leuven geneeskunde studeerde (als eerste vrouwelijke geneeskundige. Zij werd later ook de stichter van de bekende verpleegkundige Normaalschool te Leuven. Sencie kon enige Vlaams gezindheid dus niet verweten worden en hij werkte hier ook mee aan het nieuw blad "de student" dat over Vlaanderen verspreid werd.

In 1885 trok hij naar het seminarie in Mechelen voor de opleiding theologie en filosofie. Hier werd hij ook lid van het kleine clubje Vlaamse seminaristen die niet tevreden waren met de eentalige opleiding. Priester werd hij in 1888 en als student wijsbegeerte trok hij naar Leuven waar hij een doctoraat wijsbegeerte en geschiedkundige wetenschappen haalde. Reeds heel jong werd hij geboeid

door oude geschiedenis en de Griekse opschriftkunde werd zijn specialiteit. Hij had voortdurend aandacht voor humanisme en voor de Renaissance.

Als student was hij vele jaren subregent aan het Pauscollege waar hij nadien ook vele jaren president zou worden. Als hoogleraar genoot hij bijzondere waardering bij zijn collegae en zijn persoonlijke aandacht ging naar de keurstudenten die hij bijzondere begeleiding gaf om hun persoonlijke arbeid nog te verbeteren. Hij werd ook lid van het literair vennootschap "Met Tijd en Vlijt" Hier past zijn bekende uitspraak bij: "Willen wij Vlamingen blijven dan moeten wij ons kenmerk, ons karakter en onze taal bewaren". Hij werd ook de ziel van "De Vlaamse Sprekersbond" waar hij veel inzichten leerde kennen en bracht in de Vlaamse sociale kwesties. Hij werd een van de eerste hoogleraren die in het Nederlands doceerde Een verzorgde en beschaafde taal is nodig om de studenten op een hoger peil te brengen. In die periode vertrekt hij ook veel op studiereizen naar Duitsland, Oostenrijk, Wenen, Frankrijk, Griekenland en Noord-Afrika.

Zijn groot uitgangspunt werd nu: "het bevorderen van het Katholiek hoger onderwijs door de Nederlandse taal in Leuven en elders in te voeren" Hij was zeer intiem met zijn tijd en volk vergroeid en met zijn godsdienst erbij noemde prof. R. Lemaire hem "un homme complet" Leuven 29 oktober 1924 start van Vlaamse Leergangen in het Gildehuis.

Bekende medestichters en vertrouwensmannen waren toen: Frans Van Cauwelaert, Joris Helleputte, Prosper Pouillet, Aloïs van de Vijvere en Emiel Dievoet.

Persoonlijk ging Sencie vooral voor de noodzakelijke ondersteuning van jonge talenten met beurzen en reisvergoedingen en prijzen. Maar ook de wetenschap zelf en de communicatie hierover, liefst interdisciplinair waren voor hem wezenlijk en dit moest natuurlijk in het Nederlands.

Hier gaat nog zijn spreuk: "Sapientia aedificat, (fecit veritam)"

Hij behoorde tot de tweede generatie Vlaamse voormannen en genoot veel bekendheid in het Katholieke Vlaanderen. Met het bestuur begon hij een grote wervings- en propaganda campagne die veel steun kreeg van de Vlaamse pers. De grote geldelijke steun kwam van het Davidsfonds, de Boerenbond, de Volksbank van Leuven en vele organisaties. Vlaamse Leergangen betekende iets in het Vlaamse land en ook gemeenten, scholen, instellingen en vooral individuele personen droegen grote sommen bij, van Lieven Gevaert, Maria Belpaire maar ook senatoren en de vakbond. Sencie verzekerde zich ook van de goedkeuring van het rectoraat en het episcopaat. De houding van Kardinaal Mercier is goed bekend, rector Ladeuze begreep het allemaal niet goed en stelde later wel een Vlaamse vice-rector aan. Met de nieuwe Kardinaal Van Roey verloor het contact wel beter.

Nu ging de zaak vooruit. Vlaamse Leergangen was een rijke vereniging geworden met een paar duizend leden, en schonk bij het eerste lustrum 250 000 frank aan de universiteit en die realiseerde daarmee dertig Vlaamse Leergangen. Kardinaal Van Roey was de Vlaamse beweging meer genegen en installeerde “de Consultatieve Commissie ter vernederlandsing van de universiteit van Leuven”.

Nu werd Sencie de decaan van de faculteit Wijsbegeerte en Letteren. Vlaamse Leergangen gaf ook een jaarlijkse toelage van 250 000 frank aan de universiteit

Sinds 1930 ontvingen de universiteiten nu ook overheids-subsidie. Van af 1935 was ongeveer 80% van het Leuvense universitaire onderwijs ontdubbeld. Tien jaar na de stichting was het streven werkelijkheid geworden en dit kreeg een belangrijke maatschappelijke betekenis. Veel voorname personen traden nu toe tot het bestuur van Vlaamse Leergangen.

Mgr. Sencie vroeg in 1939 het emeritaat aan, hij was vijf jaar voordien benoemd tot huisprelaat van de Paus. Hij werd zwaar getroffen door de oorlog en overleed in 1941 in zijn woning in Leuven in bijzijn van rector Van Waeyenberg, een oud-student van hem. Nadien zou een andere oud-student van hem professor Willy Peremans met brio het voortouw nemen van Vlaamse Leergangen. In 1960 kwam na alle ellende van de Tweede Wereldoorlog de vereniging weer op gang en trad naar buiten met een orgaan: Onze Alma Mater om zo de Vlaamse Wetenschap te behartigen. Intussen had rector van Waeyenberg met een intens bouwprogramma de universiteit weer helemaal op gang getrokken. Vlaamse Leergangen was hierbij een grote mede investeerder en steunde financieel verder ook het wetenschappelijk onderzoek en de verspreiding ervan. De bekroning kwam er in 1960 met de bouw van het “Huis Vlaamse Leergangen” waar de vereniging zelf heel veel geld in stak. Maar nu was er een fysieke aanwezigheid in het centrum van de Stad. Het werd een tehuis voor de Vlaamse studenten.

In 1953 werd de nieuwbouw voor de faculteit Letteren en Wijsbegeerte ingehuldigd en ook hier had Vlaamse Leergangen weer ruim vier miljoen frank bijgedragen. Tot dit initiatief was beslist in 1949 bij de 25ste verjaardag van de vereniging en men gaf het gebouw de naam “Sencie- Instituut! De vereniging steunde verder Vlaamse studenten, assistenten en docenten op hun wetenschappelijke weg en financierde hierbij veel nieuwe initiatieven want dit was toch de tweede hoofddoelstelling die zeker aandacht bleef krijgen nu de eerste bereikt was. De Leuvense universiteit was de ruggengraat geweest voor Katholiek Vlaanderen en richtte nu veel activiteiten en lokale studiegroepen op door het Vlaamse Land. Door brengen van degelijk Nederlandstalig onderwijs en informatie te

brengen over wetenschap maakte Leuven promotie voor eigen huis, trok studenten aan en versterkte zo de band met het Vlaamse volk. Met een paar duizend leden stond de vereniging begin de jaren zestig in het brandpunt van “Leuven Vlaams”. De meningen waren hier aanvankelijk verdeeld, men was blij met de Nederlandstalige universiteit maar wist niet goed wat er nu met de Franstalige pendant moest gebeuren, tot men in een openbrief aan de Walen de boodschap dat zij naar de eigen regio konden vertrekken.

Eens zover en met mei 1968 verloor de vereniging veel leden en kreeg zij minder aandacht,

Maar het wetenschappelijk onderzoek stimuleren ende wetenschap verspreiden bleef een hoofdtaak, maar het geheel bleek niet rendabel. Reeds van 1977 had de stad er bij aangedrongen om het pand of de grond te kunnen verwerven. Na lange duur in 1968 werd het huis gesloopt en de stad verkocht de grond aan CERA.

De krimpende vereniging bevond zich nu ook in een totaal andere wereld. Maar de geest van Sencie bleef aanwezig. Hij had zijn volledige nalatenschap aan de vereniging als enige begunstigde toegewezen. De nieuwe generatie bleef hard werken aan zijn voornaamste doelstelling: “De bevordering van de wetenschap en cultuur bij ons Vlaamse volk”

2003 werd het jaar van de grote doorstart!. Het bekende oude en wijze tijdschrift kreeg een nieuwe naam en gedaante: “KARAKTER”. En het bijna 90jarige “Vlaamse Leergangen” heet nu “Academische Stichting Leuven” (ASL). En weerom mogen de KU Leuven en Vlaanderen fier zijn op deze innovatieve aanpak.

ASL gaat voor een drieluik: Onderzoek ondersteuning, aansporen en begeleiden van jonge talenten en wetenschapscommunicatie.

KARAKTER brengt cultuur en geeft op inzichtelijke wijze tot de onweerstaanbare veranderlijke wetenschap. Ook essays en boekreview helpen bij het zoeken naar de eigen waarde van het wetenschappelijk onderzoek. De vasthoudendheid van de wetenschap en onderzoek zijn hier hoofdthema. Men gaat graag interdisciplinair, treedt in dialoog met collegae, is niet bang van filosofie en psychiatrie en bewaakt de rol van de wetenschap in de maatschappij. Kortom de wetenschap is een hoge vorm van cultuur met de musicus Pieter Bergé als voorzitter kan het Vlaamse volk best tevreden zijn.

KARAKTER-lezer worden en zo toetreden tot ASL helpt de wetenschap en Vlaanderen vooruit.

Mgr. Sencie verdient nu zeker een groot standbeeld in Leuven

PS
Voor de stad Halle maak ik nog een bijzonder verslag op.

Als persoonlijke bedenking kijk ik uit naar een nieuwe Sencie die mij en andere medici en gezondheidswerkers helpt om in Vlaanderen een “Vlaams Instituut voor de Volksgezondheid” op te richten. Wij moeten dat snel doen met krachtige personen om zo Vlaanderen te geven waar het recht op heeft. Het beleid moet dit ondersteunen en kan dan rekenen op onze hulp en deskundigheid doorheen de jaren. Sencie heeft getoond hoe zoiets kan en moet

Chris Geens

Rode Kruis
Vlaanderen

ONZE HOOFDSPONSOR

Reizen doorheen de geschiedenis van Vlaanderen (IV)

De invloed van de Romeinen op Vlaanderen.

De historici hebben hierover verschillende verhalen en appreciaties, wij leggen best enkele stellingen naast elkaar ter verduidelijking.

Als zeer ruime inleiding geven wij hierbij enkele uittreksels van bekende werken.

- H. Pirenne “Geschiedenis van Europa” (1936) begint de geschiedenis van onze gewesten bij het einde van de Romeinse wereld in het Westen. De historicus zag het hier wemelen van barbaren die begunstigd werden door in de legioenen dienst te nemen en zo de Latijnse taal te leren en mee protectie en militaire leiding aan het Romeinse rijk te geven. Zijn eerste plaatje in deel 1 toont een fragment van “Tabula Peutingeriana” die schrijft hij, een middeleeuwse kopie betreft van de situatie op de vooravond van de invasie van de Romeinen in West-Europa
- De Nederlandse arts J. Rozemeyer geen historicus brengt in 2022 “Romeinse wegen in Nederland en België “op de markt. De Peutingerkaart staat bij hem centraal en noemt hij als belangrijkste bron van onze kennis van een Romeinse wegenkaart. Zij is ook de leidraad voor zijn onderzoek. Hij weet dat de kaart een kopie is uit de middeleeuwen die teruggaat op een kaart die teruggaat tot de tijd van keizer Augustus. De arts heeft het hier mis en de historicus Pirenne weet het beter. Die kaart bevat veel fictie en heeft weinig met concrete werkelijkheid te maken. Deze auteur heeft geen terrein kennis.

De geschiedenis is een delicate kwestie en vereist een ruime visie en vooral een kijk in de diepte, top-down visie, noemt Stephen Hawkins bij zijn onderzoek naar de oorsprong van de tijd. Ook historici mogen zich niet laten leiden door wat voorhanden ligt en moeten scherpe einddoelen vermijden. Caesar begon de grote oorlog tegen Gallië in april 58 v.C. Het ging er bij Bribacte tegen de Helveten ernstig aan toe en 238 000 mensen kwamen om het leven...

Consul Caesar ging niet roekeloos te werk en had de plannen goed bekeken. De Grieken waren hem vooraf geweest want langs de Donau ondergingen de Kelten sinds vele jaren handelsbetrekkingen met de volken aan de Middellandse zee. Ook de Amber Route liep van Denemarken en Noord-Europa via Boonen en Lyon naar het Zuiden, een

weg die ook de barnsteen handel kende. En zo hadden de Grieken reeds veel verkenningen uitgevoerd langs de rivieren en de zee op zoek naar de origine van de Kelten en hun rijk. In de bibliotheek van Alexandrië waren de Grieken zeer aanwezig om op papyrus teksten en plannen aan te brengen. Ook de Egyptenaren de uitvinders van de meetkunde werkten hier naarstig aanwezig en zij hadden de papyrus en wisten die handig tot schrijffrollen te maken. De Romeinen gingen daar hun kennis halen en het is goed bekend dat Caesar de weg naar Egypte met de jaren beter leerde kende. En zo had hij een mooie reisgids bij de hand toen hij Gallië binnenviel. Het verhaal over hoe en waar is helemaal niet duidelijk en vraagt verder onderzoek.

“De Voorgeschiedenis van Europa” (1967) van de Gentse hoogleraar, Siegfried J. De Laet brengt ons een ruime geschiedenis van de Kelten en hun cultuur in Europa.²². Aan het einde van zijn hoofdstuk “Kelten” maakt hij een sterke conclusie. De La-tène tijd in het protohistorisch Europa is in de eerste plaats een Keltische tijd. Het peil van hun beschaving kan best vergeleken worden met het niveau dat een millennium eerder bereikt werd door de Mykenen in Griekenland. Deze schitterende cultuur betekent tevens het hoogste- en het eindpunt van de voorgeschiedenis in het grootste deel van ons werelddeel.

De Romeinen in onze streken.

De Romeinse verovering bracht deze beschaving tot een brutaal einde. Het zou ijdel zijn zich af te vragen hoe deze cultuur zich verder zou geëvolueerd hebben indien de Kelten onafhankelijk waren blijven leven. Toch zijn er tal van elementen blijven voortleven in de westelijke provincies van het Romeinse rijk, en ook later in de Westelijke middeleeuwen. Toch is deze Keltische beschaving een van de basiselementen geworden die tot het ontstaan van de Westerse cultuur hebben bijgedragen.

In de geschiedenis van Vlaanderen stellen de auteurs, onder “de oudste geschiedenis”, dat het Vlaamse Land ten tijde van Caesar onder verschillende Belgische volkstammen verdeeld was. Die Belgen zijn doorgedrongen tot in de rijke Seine en Marne streken. Zij stellen ook de vraag of de Belgen nu Kelten of Germanen waren. Hun meest waarschijnlijke stelling is dat zij Kelt-Germanen geweest zijn, zij werden ook Nerviërs genoemd en later ook Gal-

liërs. Kortom de historici konden er ook altijd niet aan uit en de moderne archeologie biedt nu wel hulp. De stichting van Parijs gebeurde ook door de Kelten op het eiland in de Seine. In het jaar 700 na de stichting van Rome viel Caesar hier binnen en werd het Lutetia.

In “De Romeinen in België” (2006) stelt R. Nouwen dat de Romeinen een einde stelden aan de bloeiperiode van de Kelten met hun oppida en Keltische nederzettingen. Deze spraken dezelfde taal maar vormden nooit een eenheidsstaat maar konden in nood toch wel tot 300 000 krijgers in een leger verzamelen. In 57 v.C. werden zij door J. Caesar verslagen en hierbij zijn duizenden soldaten gesneuveld en er vielen ook veel burgerslachtoffers. De Romeinen vernielden dorpen en akkers en deporteerden veel vrouwen, mannen en kinderen als slaven. De berichten die hierover naar Rome gingen waren daar aanleiding tot grote vreugde omdat Gallië tot vrede was gebracht, de grote woeste en onbekende vijand werd nu volledig verslagen. Dit triomfantelijk rapport verwekte grote vreugde in de Romeinse senaat die zich nog best de inval van de Kelten in Rome (390 v.C.) herinnerden toen hun stad werd geplunderd en gebrandschat. Nu wij toch in deze periode zijn, herinneren wij er aan dat de Kelten die zich over Europa verspreidden rond 330 v.C. in Macedonië met Alexander de Grote in contact kwamen, die toen aan het begin van zijn militaire carrière stond en de Kelten rustig

liet verder trekken. De oude geschiedenis en de heden-daagse toestanden hebben veel met elkaar te maken. Op het einde van zijn tochten trok Alexander door Israël en zag hij af van een aanval op de Gaza strook. Herinner u ook nog dat wij ook nog de koning van Jeruzalem leverden. Weinigen weten nog dat wij in de tijd van Maria-Theresia samen met Oekraïne van hetzelfde land, het Grote Oostenrijkse rijk, deel uitmaakten.

Bekijk het ontstaan van Vlaanderen naast dit van Rome, dat nog veel verduidelijking nodig heeft.

Laat ons nu even samen reizen naar het Vlaanderen van ruim 100j v.C.

Als fiere Vlamingen houden wij van het verre verleden van ons volk en de oorspronkelijke vestiging in ons Vlaanderen en dichte omstreken. Vlaanderen moet de horizon verbreden en hierover zoveel mogelijk kennis op doen, uit onderzoek en verhalen en vooral ook door goed onderzoek in de eigen streken. Weet dat elke onderzoeker en historicus een eigen beeld ontwikkelt over de aanwezigheid van de Romeinen en de status van de lokale bevolking. Het echte verleden van Vlaanderen is een haast verloren beeld en de Romeinen hebben hier goed toe bijgedragen.

Toch hebben wij een beeld van het Vlaanderen, hoe dit er uit zag bij de aankomst der Romeinen. Historici weten dat het Vlaamse land ten tijde van de Romeinse inval onder verschillende Belgische volksstammen was verdeeld. Wie die Belgen waren is nergens duidelijk beschreven. In 54 v C stelde Caesar alles in het werk om de Eburonen compleet uit te roeien. De oorlog rechtvaardigde Caesar als een actie ter bescherming van Rome en die bleek nadien een langdurige offensieve oorlog waarbij volgens hem de naam Nerviers volledig zou verdwijnen. Iets dergelijks moet met de Belgae gebeurd zijn want sinds de Romeinen hier weg waren na 300j is er in de volgende 1000 jaar met geen woord meer over de Belgen gesproken. Historici vertellen dat de humanisten in de 16de eeuw die naam weer opgehaald hebben, was dat bij de opsplitsing van de Zeventien provincies? De historici vertellen niet waar de naam Belgae vandaan komt, Caesar heeft die bedacht net als die van de Germanen die heus zelf niet die naam droegen of voerden. Bij de Belgen is er nog de verklaring dat zij als oraal volk, waarschijnlijk Germanen, "Bel" als zonnegod herkenden weet amateur historicus Van Bellingen en die naam voortdurend zongen en scandeerden wat Caesar op gedachten bracht.

Waarom er weinig of geen historische werken over de Kelten bestaan heeft te maken met onze voorouders zelf die in een orale samenleving leefden. Daarin verschillen zij niet van de geschiedenis van de Romeinen en de Grieken. In de Keltische samenleving hadden de barden en de druiden een voornaam plaats. In gedichten, in gezangen en mythen vertelden zij hun oude verhalen aan de volgende generaties verder. Vermits zij drukke reizigers en handelaren waren kwamen zij frequent in contact met de Grieken en andere zuiderse volken. Zo ontwikkelden zij ook hun epische cultuur en de slimme druiden leerden zo ook wat rekenen en schrijven was. Ja de druiden die veel talrijker waren dan men vroeger stelde waren ruim in aantal en naast lezen konden zij ook schrijven. Zij gebruikten daarvoor houten en ook metalen plaatjes die met hars en was werden ingestreken, heel handig om uit te gommen. Noteer ook dat de vroege schrijvers eerst leerden cijfers noteren en pas nadien schrijven zoals dit ook 5000j geleden in Mesopotamië gebeurde toen de schrift ontstond. Rond 800 v Christus begon de schrift ook in Griekenland en weet nog dat Homeros een blinde man was, zodat vele anderen zijn verhalen hebben genoteerd en samen gesteld.

En bij ons liep dat niet anders weet de keltoloog Sabine Rieckhoff die veel aandacht heeft voor de Ierse en Schotse voorouders waarbij zij de oude Keltische zeden, gewoonten en religie bestudeerde, waarbij zij ook aanknopingspunten vindt met de oude Griekse verhalen. Sinds 500j vC hadden de Kelten daar goede contacten en op dit hoogtepunt van hun evolutie in West Europa begonnen zij hun grote zwerftochten naar Zuid en Oost Europa met

als eindpunt hun vestiging in Frygië waar zij de stad Ankara hebben gesticht.

Over hun eigen oorsprong en cultuur vinden wij de meeste en de beste informatie in de zoutmijnen van Hallstatt in Oostenrijk en in de paaldorpen van La-tène in Zwitserland waarbij archeologen grote gelijkenissen vinden met de vondsten in Groot Brittannië, Vlaanderen en Noord Frankrijk. Zo mogen wij er ongeveer zeker van zijn dat de Siegfried Nibelungen sage en het verhaal van koning Arthur en de ronde tafel door vele generaties Kelten aan de haardvuren werden voort verteld met de nodige aanpassingen natuurlijk. In Ierland werden in enkele oude Keltische grotten ook teksten en verhalen in steengravures gevonden, ook wapens en gebruiksvoorwerpen vertoonden inkervingen en lettertekens. Men heeft het over Iers-Keltische woorden die tot de Ogham taal behoren.

Het blijven natuurlijk nog steeds mystieke verhalen over de Kelten in onze grote regio, maar zachtjes aan leren wij meer over hun leven, gebruiken, taal en gewoontes die blijven verder leven in onze verhalen en tradities. De Romeinen hebben hier een cultuur haast vernietigd die veel ouder was dan het verhaal van Rome zelf.

500j vC beleefden de Kelten hier hun hoogtijd, terwijl de pre-Romeinen als nomadische stammen rondtrokken en zich 800 -700 j v C .v estigden op enkele heuvelen rond de Tiber in de buurt van doorwaadbare plaatsen, in de regio Latium. De legende vertelt dat Aeneas, uit het brandende Troje gekomen, zich hier vestigde en koning van de Latijnen werd, maar die stelden nog weinig voor.

Vergilius schreef het verhaal van Aeneas als stichter van Latium tussen 30j en 20j v C terwijl de stichtingsdatum van Rome het jaar 753 krijgt. Hierover moeten wij meer weten om het bezoek en de aanval van de Romeinen bij ons beter te begrijpen. Titus T. Livius' (50v C - 10 n C) beschreef in zijn "ab Urbe Condita" de geschiedenis van Rome. Hoe zag Noord-Italië er uit toen zij hier bij ons de Kelten toekwamen?

Rond 600v C zijn de eerste Kelten bij ons aanbeland zo weten de onderzoekers van de Kesterheide in het Pajottenland en ook van de Kemmelberg datering van lokale artefacten. Zij hebben het over residenties en aristocratische nederzettingen en versterkingen. De vondsten ter plaatse konden dit bevestigen. De stam van de Nerviers die zich daar gevestigd had werd in 57 v C door de Romeinse legers verjaagd die vervolgens hun stellingen innamen.

In Noord-Italië in Het gebied tussen de Apuaanse Alpen verbleven de Etrusken, afkomstig uit Indo-Europa en burens van de Kelten. Zij trokken in de 7de eeuw naar het Zuiden waar zij zich vestigden in Toscane aan de boorden van de Tiber. Zij waren een zeer dynamisch volk dat snel overschakelde van jagersleven en kudde hielders naar landbouw en zij werden ook snel gedreven handelaars die zich in Toscane vestigden en zich nadien over Italië verspreiden en veel contacten hadden met de Grieken en hun cultuur. De 5de eeuw werd hun bloeiperiode en toen veroverden zij de Romeinen die zij 150jaar domineerden. Dank zij hen leerden de Romeinen landbouw, schrift en de Griekse cultuur kennen. De Etrusken waren een hoogstaand volk met eigen cultuur, gelijkheid tussen mannen en vrouwen met ook veel kunstwerken als beelden en vaatwerk. Kortom de Romeinen leerden alles bij hen en na 150 jaar overheersing gooiden zij hen buiten, maar behielden groot respect. Denk maar aan de totem van de Romeinen de wolf die eigenlijk een ondiër is dat uit de Etruskische onderwereld voortkomt. Een Etruskische afkomst bleef hoog scoren, denk maar aan Maecenas die langs moederszijde van adel uit Arezzo af-

komstig was terwijl zijn vader een raadsman van Caesar was die mee in Gallië vocht.

Ongeveer 50 jaar nC verdween die Etruskische macht volledig en nam Rome over op de Middellandse Zee en Griekenland. De Romeinen hadden zich ontwikkeld, dank zij de hulp van anderen, tot dappere en wrede Krijgers die de plundersaars van de wereld werden. Op jacht naar rijkdom en schatten herschiepen zij een land in een woestijn.

Besluit

Ook in Vlaanderen brachten de Romeinen veel onrust maar dit verhaal is erg onduidelijk en vraagt meer onderzoek en gegevens. Hoe meer wij lezen hoe verwarder de kwestie wordt, ik teken een spoor uit.

Op de iden van april 58 v. C. begon de grote oorlog in Gallië schrijft historicus R. Nouwen. Bij het bloedbad in Bribacte kwamen 238000 mensen om het leven, zoals ik bij het begin vertelde. Hij nam de Helveten voor Gallicse stammen. Andere historici vertellen daarbij dat Caesar niet in Zwitserland zat maar wel in Noord-Oost-Frankrijk. Nouwen weet ook dat hij in de vroege lente van 57v.C. startte met de Campagnes in Gallia Belgica waar hij Belgische en Germaanse stammen tegen zich had die samen 300000 man op de been brachten. Het Romeinse leger bestond uit 40000 manschappen en toch konden de Galliërs de nederlaag niet ontlopen. Einde van het jaar 57 v.C. was heel Gallië tot vrede gebracht. Er waren duizenden gesneuvelden en vele burgerslachtoffers. Dorpen en akkers werden verwoest, mannen, vrouwen en kinderen werden als slaven gedeporteerd. Caesar stuurde een bericht naar de senaat dat de onbekende en woeste vijand verslagen was. Voorwaar een woest verhaal. Weinig kans dus dat vele Romeinen tot onze voorouders behoren.

Maar hoe, wanneer en langs waar kwamen zij Vlaanderen binnen en hoe verliep de ontmoeting. Hier bestaat weinig historisch materiaal over en dus lezen wij verder en slaan creatief aan het puzzelen, want hier gebeurde wel een en ander en er bestaan wel verhalen over.

Vlaanderen verdient het om hier meer over te weten, want Romeins Vlaanderen verdient aparte kaarten en een eigen geschiedenis.

Wordt vervolgd.
Chris Geens

Cannabis en schizofrenie

Canada heeft cannabisgebruik gelegaliseerd, eerst alleen voor medisch gebruik, maar gaandeweg werd het toe-passingsgebied uitgebreid en ten slotte sprak de federale regering zich in november 2015 uit pro legalisering van niet-medisch gebruik; in oktober 2018 werd vervolgens niet-medisch gebruik wettelijk toegestaan. Al na de 'pro'-uitspraak ontstonden er zwarte en grijze cannabis-markten. Sedert de formele legalisering is Canada het eerste land ter wereld waar cannabis voor niet-medisch gebruik vrij verkocht wordt.

Volksgezondheidswerkers zijn bezorgd om de gevolgen van een legalisering. Onderzoekers (in hoofdzaak uit Ontario, een provincie met 14,5 miljoen inwoners) gingen daarom na of er aanwijzingen zijn dat het hierdoor toegenomen cannabisgebruik aanleiding had gegeven tot een toename van het aantal gevallen van schizofrenie; informatie en studies hierover waren tot dusver immers te beperkt. De 11 auteurs (hoofdauteur Daniel T. Myran, MD, MPH, van het Ottawa Hospital Research Institute,

provincie Ontario) bestudeerden de gevolgen van het vrije(re) cannabisgebruik. Het gaat om een cohortstu-die op de bevolking van Ontario, van 1 januari 2006 tot 31 december 2022. 13 588 681 personen, 14 tot 65 jaar (gemiddeld 39,3 jaar; 50,1% mannen) zonder voorge-schiedenis van schizofrenie, werden bestudeerd. De diag-nose 'schizofrenie' werd, aan de hand van internationaal gangbare criteria, gesteld op een spoedafdeling of in een ziekenhuis. Het optreden van schizofrenie tijdens de pe-rioden van vrijere maar nog niet volledig legale toegang tot cannabis (december 2015-september 2018) en na het legaliseren van niet-medisch gebruik (oktober 2018-de-cember 2022) werd vergeleken met de periode die eraan voorafging (januari 2006-november 2015).

Van de 13 588 681 bestudeerde personen, waren er 118 650 die cannabis gebruikten en 13 470 031 waren niet-ge-bruikers. Tijdens de perioden van vrijer of volledig legaal gebruik werden 91 106 gevallen van schizofrenie vastgesteld: bij de gebruikers waren er 10 583 (d.i. 8,9%), de 80 523 anderen behoorden tot de niet-gebruikers (0,6%): een spectaculaire toename dus. Om het wat juist uit te drukken: de *population-attributable risk fraction* (WGO- term) verdrievoudigde bijna van 3,7% (95% CI, 2,7%-4,7%) tot 10,3% (95% CI, 8,9%-11,7%). De auteurs merken wel nog op dat verder onderzoek op langere termijn is aangewezen om de invloed na te gaan van cannabiswetgeving op het optreden van psychosen in de maatschappij.

De auteurs van deze studie verdienen veel lof voor hun werk: prospectieve gerandomiseerde studies zijn om ethische redenen in deze materie onmogelijk; zij hebben daarom beroep gedaan op het meest betrouwbare design van epidemiologisch onderzoek en hebben hiermee de kennis op dit gebied een stevige stap vooruit geholpen.

Bron: JAMA Network Open. 2025;8(2):e2457868. doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.57868

Willem Amery

Gedaan met aspirine als preventief hartmiddel?

In een *Editorial* op *Jama Cardiology* (4 december 2024) formuleert John G. F. Cleland, MD, PhD (Universiteit van Glasgow, VK) ernstige twijfels bij het gebruik van (laag gedoseerd) aspirine (ASA) bij atherosclerose. Hij brengt hiervoor twee belangrijke argumenten aan.

1. Het gebruik van ASA in primaire preventie is geba-seerd op een optimistische interpretatie van niet bewijs-krachtige gegevens, voortspruitend uit gebrekkige me-ta-analyses. Een gerandomiseerde klinische trial met een follow-up van zowat 100.000 persoonsjaren stelde een einde aan dit optimisme. Men vond niet alleen geen be-tekenisvolle vermindering van cardiovasculaire gebeur-tenissen, maar bovendien was de mortaliteit verhoogd in de ASA patiënten. ASA is dus niet meer voor primaire preventie aan te bevelen.

2. Een trombose is courant de oorzaak van een acuut vasculair accident, zo wordt onderwezen. Wel begint é.e.a. vaak met een bloeding binnenin een plaque, waarop deze openbarst. Er is weinig tegen het verhinderen van secundaire trombosevorming op een geïncoreerde pla-que; maar eenmaal genezen, moeten de mogelijke baten van een afgeremde plaatjesaggregatie afgewogen worden tegen: een verhoogde kans op bloeding binnenin een andere plaque, het afremmen van de (gunstige) prostacy-clineproductie door het endotheel, en een klinisch signi-ficante bloeding in het algemeen. Bovendien: toen, heel lang geleden, de placebo-gecontroleerde ASA trials wer-den uitgevoerd, werden lipiden-verlagende middelen nog niet op zeer grote schaal gebruikt: intussen zullen deze middelen de lipidenophoping in de plaques hebben doen afnemen, en zo het risico op een barst in de plaque klei-ner gemaakt; met als gevolg: een groter percentage van patiënten bij wie een plaque openbarst ten gevolge van een bloeding erin. Het pathologisch substraat dat aan een vasculaire occlusie ten grondslag ligt, is dus gewijzigd; dit heeft de relevantie van die oude ASA-studies beperkt.

Er zijn ook studies met een korte ASA-behandeling. De *Second International Study of Infarct Survival* (ISIS-II) trial randomiseerde 17 187 patiënten met een hartinfarct tot dubbelblinde behandeling gedurende 28 dagen met

ofwel 162,5 mg ASA/dag ofwel placebo, geen langdurige ASA-nabehandeling. Met ASA was na 35 dagen de mor-taliteit gedaald en dit effect was er nog steeds na 10 jaar. De *US Veterans Administration trial* bij onstabiele angina kende gelijkaardige resultaten. Na 3 maanden was er met 324 mg ASA/dag een beperkte daling van de mortaliteit, die duidelijker was 9 maanden na stoppen van ASA. Deze twee onderzoeken laten uitschijnen dat een korte ASA-kuur nut kan hebben na een acuut cardiovasculair accident. Korte behandelingen, gegeven op het juiste ogenblik, zouden dus blijvend nut kunnen opleveren. Volgens dit Editorial is er vandaag vooral goede reden om te twijfelen aan het dogma aangaande het huidige, langdurig gebruik van ASA, en om dit zeer nauwgezet te herbekijken.

Willem Amery

Statutaire Ledenvergadering

Het verslag van onze secretaris Bart Garmyn leest u hieronder.

Zondag 22 februari 2025 om 14.30h

Aanwezig : zie inschrijvingslijst Marina
Verontschuldigd : Prof Erik Ponette,

In memoriam
In het begin van de vergadering wordt een minuut stilte gehouden voor overleden leden en ex-leden. In bijzonder voor Vic Anciaux, Guido Mattelaer, Paul Broos en Herman Brijssinck

AGENDA
Verslag van de statutaire ledenvergadering van zondag 25 februari 2024 in Kalmthout

Het verslag wordt unaniem goedgekeurd.

1. Jaarverslag 2024

A. Ledenwerving

Er wordt op de vergadering een overzicht gegeven van het huidig leden aantal evenals een overzicht van de laatste jaren. Er is sprake van een voortdurende daling van het aantal leden. Er is nauwelijks rekrutering van nieuwe leden.

B. VAV cultuur

Volgende activiteiten hadden plaats in 2024

- 25 februari 2024 : bezoek arboretum Kalmthout
- 25 mei 2024 : bezoek Hof van Busleyden, Mechelen : Ridders van het gulden vlies
- 19 oktober 2024 : bezoek KMSKA Ensor tentoonstelling

C. Symposium

Het Vlaams Artsenverbond (VAV) en het Aktiecomitee Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ) organiseren op zaterdag 18/10/2025 een symposium rond langdurige arbeidsongeschiktheid en invaliditeit. De werktitel is: Is dit land langdurig ziek?

Sprekers

- Dr. Heidi Reynders, Landsbond Neutrale Ziekenfondsen (perspectief ziekenfondsen),
- Jan Denys (perspectief arbeidsmarkt)
- Prof Lode Godderis (academische benadering)
- Dr. Bart Garmyn (arbeidsgeneeskundige benadering)

D. Lobbywerk VAV

Er werd verslag gedaan van het lobbywerk dat de vereniging heeft verricht binnen OVV en naar verschillende stakeholders in politiek en verenigingsleven. Hierbij zijn er 2 onderwerpen die de vereniging nauw aan het hart blijven liggen

- De volledige overheveling van het gezondheidsbeleid naar de gemeenschappen
 - De contingentering van het artseneroep
- In dit kader noteren we volgende activiteiten

Memorandum en pleidooi voor splitsing gezondheidszorg: tekst Karel Vermeyen werd bezorgd aan partijen
Artikel Karel Vermeyen in artsenkrant / doorbraak
VVB : overleg taalwetgeving in Brusselse ziekenhuizen

E. Periodiek

Hoofredacteur Frank Goes geeft toelichting over publicatie Periodiek.

- Er is en uitgebreide discussie over een analyse en aanzet communicatieplan dat door Xpair werd opge maakt en gefinancierd werd door de hoofredacteur zelf
- Het magazine heeft bijzonder veel potentieel maar dat komt er nu net niet uit. (Een jonge arts gaat zich niet aangesproken voelen.)
- Ultieme poging wagen om van dit blad een visionair iets te maken. Een ‘must have’ voor artsen in Vlaanderen.
- twee keer per jaar (om het budget te beperken)
- Stukken maken die ‘echt’ beklijven en iets vertellen.
- Iets waaruit blijkt dat VAV een organisatie is om rekening mee te houden.
- Samen met een LinkedIn campagne om nieuwe leden aan te trekken moet dat toch een verschil kunnen maken.

Dit wordt verder besproken op het bestuursorgaan. De hoofredacteur Frank Goes is voorlopig geen kandidaat om zichzelf op te volgen, en houdt zijn kandidatuur in beraad tot er beslissing genomen is op het bestuursorgaan over de toekomst van Periodiek

2. Financieel verslag 2024 goedkeuring begroting 2025

De penningmeester Geert geeft op de vergadering toelichting met de gedetailleerde cijfers.

De Raad van Bestuur krijgt van de Algemene vergadering kwijting voor de jaarrekening van 2023 en de begroting voor 2024 wordt goedgekeurd.

3. Vaststelling lidgeld voor 2026

Het lidgeld blijft ongewijzigd met 2025

4. Verkiezing nieuwe voorzitter

Er is één kandidaat, Jan Van Meirhaeghe
Zijn kandidatuur werd door de AV unaniem goedgekeurd

5. Verkiezing bestuursorgaan

Er zijn 6 kandidaten vooraf aangemeld
Lieve Van Ermen
Jan Van Meirhaeghe
Jan Dockx
Bart Garmyn
Karel Vermeyen
Geert Debruyne

Hun kandidatuur werd door de AV unaniem goedgekeurd

Op einde vergadering blijkt dat Chris Geens ook kandidaat blijft, maar vergeten was zijn kandidatuur tijdig op te sturen naar de secretaris zoals statutair vereist

Het bestuursorgaan kan statutair echter leden coöpteren zolang het maw aantal niet is bereikt. Dit is niet het geval. De kandidatuur van Chris Geen wordt geagendeerd op volgende vergadering bestuursorgaan. Hij wordt hiervoor ook persoonlijk uitgenodigd.

7. Slotwoord door de nieuwe voorzitter

Jan Van Meirhaeghe geeft een toelichting bij zijn plannen als voorzitter tijdens nieuwe werkingsjaar Hij sluit ook de vergadering

Verslag : secretaris Bart Garmyn

VAN UW HOOFD- REDACTEUR

Op onze algemene vergadering werd ook Periodiek besproken; kan het beter, kan het anders? Er zijn zeker mogelijkheden om Periodiek op een hoger niveau te tillen en het tijdschrift meer uitstraling en impact te geven, maar dan moet er daarin worden geïnvesteerd. Op volgende vergaderingen van het BESTUURSORGaan inderdaad sinds de nieuwe wetgeving spreekt men niet meer over een” Raad Van Bestuur “maar heeft men die afschuwelijke term van” Bestuursorgaan “ingevoerd- zal besproken worden welke kant het zal uitgaan.

Ik heb zelf besloten om het hoofredacteurschap door te geven aan nieuw en jong bloed. Ik heb, -in opvolging van Eric Ponette, -Periodiek gedurende tien jaar geleid en dat is voldoende. In opvolging van wat beslist zal worden op volgende vergadering van “het orgaan” wil ik natuurlijk nog het jaar 2025 volmaken met, ofwel verderzetten van het huidige formaat ofwel met de opstart van een nieuwe trend.

Ik heb ook mijn kandidatuur als lid van het “Bestuur” niet meer ingediend; ook daar is nu meer ruimte voor jonge mensen. Ik blijf uiteraard trouw lid van het VAV en ga zo mijn 61ste jaar lidmaatschap in.

In dit nummer lezen jullie de bekende rubrieken, afgeleverd door onze trouwe leveranciers.

AAN HET WOORD

Prof. Dr. Danny De Looze

Kan u kort uw carrière als medicus schetsen?

Eigenlijk heb ik heel lang getwijfeld om geneeskunde te doen.

Ik wou eigenlijk fysica doen. Het was dat of geneeskunde. Jongen, zou je dat wel doen ..., deed mijn leraar fysica me twijfelen. En dus werd het geneeskunde.

Ik heb eigenlijk maar in september beslist dat ik geneeskunde zou beginnen. Ja, en ik wou natuurlijk naar Leuven. Want wij waren in het college van Zottegem geïndoctrineerd. Voor mij was de logica der dingen dat ik naar Leuven zou gaan, naar de katholieke universiteit. Voor Leuven waren er financiële bezwaren, en voor het alternatief KULAK praktische. Het werd dus Gent, toen nog RUG, Rijksuniversiteit Gent. Studies geneeskunde van 1979 tot 1986. Met het idee huisdokter te worden. Ik kende ook geen specialiteit want ik kom niet uit een geneeskundig milieu.

Ik was al van het middelbaar helper bij het Rode Kruis. Op loopwedstrijden en koersen konden we al eens een wondje verzorgen. Dat interesseerde mij sowieso. Maar vooral het wetenschappelijke trok me aan in die studie. Dan blijkt uiteindelijk, als je goeie punten hebt, dat je mag specialiseren.

Ik was dan vlot aanvaard voor interne. Ik koos voor algemeen interne zo breed mogelijk.

En dan kom je natuurlijk uit op gastro-enterologie. Ja, de gastro, dat is het breedst. Dat is alles. En ik herken dat nu opnieuw in de motivatiebrieven van al de kandidaten die schrijven dat ze kiezen voor gastro omdat het zo breed is. Omdat dat zo verscheiden is. Het spijsverteringskanaal. De lever. De alvleesklier. En dan al de rest erbij. En een diabetes.

Ik begon mijn opleiding tot specialist in Mechelen. Op de gastro, daar lag alles, hé. Daar lag zowel een patiënt met een CVA, als een andere met nierfalen. Want specifieke afdelingen nefrologie en neurologie bijvoorbeeld waren er niet altijd in perifere ziekenhuizen. Ik ben daar twee jaar assistent geweest bij Herman De Baere, hij is ondertussen overleden. Ik kwam daar vrij goed mee overeen en heb mij daar verschrikkelijk goed geamuseerd. Via hem heb ik goeie contacten gekregen met Leuven.

Ik herinner mij die naam. Onder impuls van het VGV werd begin deze eeuw het Verbond van Vlaamse Medisch-Wetenschappelijke Verenigingen (VVMV) opgericht. En Herman De Baere vertegenwoordigde de Gastro-Enterologie.

Ja, ja. Want hij had een goeie, gezonde Vlaamse reflex. Als assistent ben ik zelfs een keer met hem naar het Zangfeest geweest. Want ik ging daar al sinds mijn jeugd jaren naartoe. En doorheen de geneeskundestudies ook.

Was uw opleiding nog bij prof. Barbier?

Ja, prof. Barbier heeft mij aanvaard om gastro-enterologie te beginnen. De manier van werken in het universitair midden beviel mij, en later ben ik door hem opgenomen in zijn staff.

Wat mij vooral aantrok is de vrijheid hier. Die vrijheid, ... dat is de Gentse manier van werken. Dat

vind ik echt eigen aan Gent. We hebben hier nog de sfeer van ...als je goed werkt, doe je eigenlijk je goesting. Je krijgt de gelegenheid om van alles te doen. Je wordt niet verplicht. Nieuwe stafleden kunnen zo een domein of een richting kiezen.

De tweede reden om gastro te kiezen was de endoscopie. Dat technische aspect zorgt voor de combinatie van internist zijn en toch met je handen bezig zijn. Dus denken dat je een chirurg bent.

Ik ben hier natuurlijk gekomen op een moment dat het terrein volledig open lag.

Ik kon zelf mijn domeinen kiezen. En ik heb een lange periode alles gedaan.

Maar na een aantal jaren besef je “alles” niet meer kan blijven maken. Je moet een deeldomein kiezen en dat is bij mij heel lang de endoscopie geweest, ook interventioneel. Maar dat heb ik nu de laatste jaren ook afgestoten omdat er mensen zijn, jonge mensen, die duizend keer beter zijn dan ik.

En dan werd je “Topdokter”. Dit weekend – interview was op 7 januari nvdr - nog 2 bladzijden in Het Nieuwsblad. Is Gastro-Enterologie zo hip?

Die media... Door het feit dat je in een universitair centrum zit komt de pers sowieso altijd eerst bij ons terecht. Dat is nu eenmaal zo. Het begon met die stoelgangtransplantatie.

Ik had een patiënt met clostridiuminfectie en kreeg dat niet in orde met vancomycine of Flagyl[®] dat toen ook nog gebruikt werd. Dan lees je in de literatuur dat ergens iemand dat ooit toegepast heeft. Oké, zullen we dat een keer doen zeker? Ja, je doet dat gewoon hé. In elk geval, dat is dan natuurlijk in de media gekomen. Zoiets spreekt enorm aan. En door die media is dan Woestijnvis bij mij gekomen voor het allereerste programma van Topdokters.

Ik ging daar eerst niet aan meedoen, ik zag dat eigenlijk niet zitten. Die camera's achter mij en zo. En niemand wist hoe dat zou uitdraaien. Het was de allereerste editie, 2013 denk ik.

Ik kreeg telefoon van de Public Relations hier van het UZ.

“... Zou je toch niet meedoen? Want je bent de enige van Gent. En de rest is allemaal van Leuven”. Dat werkt bij ons natuurlijk als een rode lap op een stier. Maar goed, het is eigenlijk een zeer goed programma gebleken. Alles werd zeer correct in beeld gebracht. Ze hebben enorm veel respect getoond voor de patiënten. Ik heb de grootste stukken op voorhand gezien en bijna niks laten knippen.

Als er iets gênant was voor een patiënt, dan wel uiteraard. Maar er is amper iets geknipt. En achteraf zie je een programma dat het blijft doen. Maar ik weet nog zeer goed die redactie... zat echt met de poepers.

Van ... wat gaat dat hier geven naar het publiek toe, hé? Wie zit daar nu op te wachten? Wie is er nu geïnteresseerd om te zien wat wij hier alle dagen doen? Blijkbaar meer dan verwacht ...

Die reeks heeft de poort naar de media open gezet. Het heeft ook zijn voordelen.

Dus ja, als er ergens iets over darmen is, dan zijn ze er allemaal hé. Nieuwsblad, radio, televisie, de Knack. En ik antwoord eigenlijk overal op.

En mede door de media zijn die boeken gekomen. Intussen zijn er dat twee.

De eerste, in 2019, bij Borgerhoff & Lamberichts: **Lactose, gluten en co**. In die boeken bundel ik de adviezen en de antwoorden die we aan patiënten geven tijdens onze consultaties. Veel adviezen zijn gewoon logisch nadenken. Je kunt veel zelf oplossen. Daarom heb ik dat boekje geschreven. Van **Lactose, gluten en co** zijn intussen 9000 exemplaren verkocht.

En dat van de darmen, dat is...

En dan het tweede boek, dat is **Wat onze darmen ons vertellen**. Op dit moment, nog maar een dik jaar uit, al meer dan 20 000. Vooral in Vlaanderen maar ook Nederland. Uitgeverij Lannoo kan jammer genoeg de onderverdeling Nederland/Vlaanderen niet zo goed becijferen. Er is wel enige overlapping tussen de twee boeken. Maar er zijn zeer veel nieuwe onderwerpen. Ik wou daar ook een aantal taboes in steken.

Voor mij is incontinentie nog altijd een taboe. Dus je stoelgang niet kunnen ophouden. En anale problematiek, dat vind ik ook nog altijd een taboe.

Ik kan het boek ook aanraden voor collegae die met deze vragen van hun patiënten geconfronteerd worden. Op die manier kan zeker bespaard worden op te dure en gecommercialiseerde testen die oplossingen niet dichterbij brengen.

Je schrijft niet alleen boeken voor de patiënten, je geeft ook voordrachten in heel het Vlaamse land. En nu de voordrachten “Van mond tot kont”?

“Van mond tot kont”, die voordrachten moeten nog beginnen. De zaalshow moet nog starten. De grote zaalshow die start in september. De culturele centra zijn aan het boeken.

Een zaalshow?

Ik ga een zaalshow doen, inderdaad. Dat is nieuw. Zoals je zegt, ik ga nu ook al het Vlaamse land rond, voor Markant, Okra, patiëntenverenigingen, al eens service-club. Dan denk ik, zou ik niet beter van de eerste keer voor grote zalen spreken?

Vorig jaar was ik uitgenodigd om te gaan spreken op Nerdland. Nerdland, dat is die grote organisatie van Lieven Scheire en Hetty Helsmoortel, in provinciaal domein Wachtebeke. Er gaan daar duizenden mensen naartoe, en dat is allemaal in tenten. En ik dacht, ja, zou dat daar marcheren? Ik mocht maar drie kwart uur spreken. Die tent zat afgeladen vol, 400 man, heel veel jonge mensen. Een klassieke presentatie die ik zo vaak geef, dat was niet anders dan anders. Allee, en dat marcheerde daar echt verschrikkelijk goed. Ik dacht, potverdorie, dat marcheert... Want het is meestal nogal humoristisch natuurlijk, want zonder humor kun je niet over darmen klappen. Zonder plat te gaan, ik vind niet dat ik plat word, maar het woord kakken, dat vliegt daar de zaal sowieso verschillende keren in.

En dan was ik gevraagd in Knokke, op zomerlezingen in cultuurcentrum Scharpoord.

Die zaal, dat was al meer dan een week op voorhand uitverkocht, 400 man.

Uiteindelijk, waarom zou ik dat niet een keer... En dus heb ik een theaterbureau onder de arm genomen, en die lanceren dat nu. Dus ik denk dat er nu een zevental shows geboekt zijn. In de culturele centra Tienen, Waregem, Asse, Waasmunster, ...

Het eerste deel zal een algemene intro zijn. Het is de bedoeling van de mensen eigenlijk bij te brengen om zelf een beetje hun darmgezondheid in handen te nemen. Kennis op te doen. Als je dat soort dingen eet, dan gebeurt dat. En in een tweede deel, zou ik ze willen laten

kiezen welk onderwerp ze willen hebben. Bijvoorbeeld darmkankerpreventie, het bevolkingsonderzoek. Of de opgeblazen buik. Enz. ...

Je werkt in een universitair ziekenhuis, dat betekent ook opleiding van jonge artsen en specialisten. Hoe zag je dat in die 30 jaar evolueren?

Sinds het ingangsexamen zijn basisvakken van weleer zoals fysica en scheikunde verondersteld gekend. Curriculumhervormingen zorgden dan weer voor meer integratie van theorie en praktijk.

De opleiding tot arts is vooral veel praktischer geworden. Nu is dat allemaal veel, veel praktischer met hands-on-trainingen, skills-lab, enz. ... Als wij destijds na zeven jaar buiten kwamen, wisten wij eigenlijk niet zo veel. Tenzij je een verschrikkelijk goed stagejaar had, maar eigenlijk voor de rest moest je alles nog beginnen leren.

Intussen is de studie gereduceerd tot zes jaar. Wij hadden in Gent één jaar stage, nu is dat anderhalf jaar. Persoonlijk denk ik dat de opleiding beter is maar wel vrij zwaar, want er zijn ook vakken bijgekomen zoals gezondheidseconomie, veel statistiek ook, groepswerken allerhande.

En de specialistische opleiding?

Die is ook veel verbeterd. In onze tijd, je werd erin gesmeten en je moest toch wel een beetje je eigen weg zoeken. Nu worden de assistenten veel beter begeleid en er is ook verbeterde leiding en sturing. Het is allemaal meer gestructureerd en ze zijn ook veel beter beschermd qua uren. Je kunt daar voor en je kunt daar tegen zijn, maar het is nu eenmaal zo.

Wij zijn van de oude generatie met wachtdiensten soms twee weekends na elkaar, van de vrijdagmorgen tot de maandagmorgen. De hele nacht op spoed staan en 's morgens op de zalen werken, ik heb daar eigenlijk nooit van afgezien.

Nu moeten ze verplicht recupereren na een wacht.

Maar ze zijn zeker stukken mondiger. Ze zijn wetenschappelijk ook veel sterker, als je ziet wat voor artikels die gasten kunnen schrijven, wat voor thesissen ze kunnen schrijven. Allee, goed, ik spreek nu nog van voor de tijd van Chat GPT, want nu natuurlijk, nu kun je het echt niet meer vertrouwen. Als je nu een mooi artikel ziet, dan zeg je van, ja, wie heeft dat hier geschreven? Nu weet ik het echt niet meer, hè.

Ik denk nu wel dat de opleiding beter is, en volgens mij zijn ze eigenlijk echt wel veel slimmer ook. Ze zijn natuurlijk geselecteerd door het ingangsexamen, maar

die slaagpercentages van over 90%, dat was voor die eerste jaren van het ingangsexamen, maar dat is gedaan. Slaagpercentages zijn nu ook weer gezakt, maar nog altijd niet slecht.

Ze zijn veel efficiënter, daar moeten we niet over twifelen.

Uiteindelijk is nu geheel de geneeskunde opleiding, de basis en de specialisatie, stukken beter dan in onze beginperiode.

Naast het puur medische, zag je veranderingen in hun denkwereld, interesses, engagementen?

Met de ontelbare sociale prikkels die er de dag van vandaag zijn is er veel veranderd. Vroeger waren die er niet, op het moment dat de verenigingen bloeiden. En nu heb je... l'embarras du choix, om het in mooi Vlaams te zeggen.

Maar ik denk ook inderdaad, engagement is moeilijker. En blijven doorgaan met dat engagement zeker. Soms dacht je: is dat nog wel iets voor mij? Maar ja, ik zit daar nu in, ik heb mij nu geëngageerd. Ja, dan doe je voort, hè.

Zo ook met mijn patiënten, dat is voor mij altijd een één-op-één-relatie. De jonge collegae zitten daar niet mee in, dat je patiënt deze week, of deze maand bij de ene komt, en de volgende keer bij een andere collega, en dan weer bij een ander, dat is voor hen gewoon bij de groep.

Bij mij is dat niet zo, bij mij is alles nog altijd individueel, patiënten komen bij mij. En ik, ja, ik ken al mijn patiënten, en ik weet van al mijn patiënten met wie ze getrouwd zijn, en waar dat ze op reis geweest zijn, en hoe hun hond noemt, ik noteer dat in mijn dossiers, hè. Ik kan dat niet onthouden, maar ik heb zo altijd een vakje in mijn dossiers, waar ik zulke kleine dingetjes opgeschreven heb.

Je lijkt op de politikers van vroeger met hun fichebak.

Ja, ja, maar dat is ook zo. Het is uiteraard niet om stemmen te winnen, hè. Dat interesseert mij gewoon oprecht, wat mensen in hun vrije tijd en in hun leven allemaal doen. Bij de één interesseert mij dat meer dan bij de ander, ik denk vooral zo aan die Crohn patiënten, die ik soms als gastjes van dertien jaar voor het eerst zag, en die nu getrouwde kinderen hebben, enzovoort. Dat zijn mensen die je behoorlijk goed kent, want je hebt die regelmatig gezien, in zeer moeilijke periodes. Ja, goed, ondertussen gaat dat dan meestal met die mensen goed, omdat de therapieën veel verbeterd zijn.

Ja, ik heb een tijd geweten dat het alleen Medrol was. Ja, Crohn was Medrol. En nu zitten we met al die biologicals, daardoor zijn de resultaten ontzettend veel verbeterd.

Nu de link naar het VAV. Hoe heb jij het toenmalige VGV – Vlaams Geneesheren Verbond - leren kennen?

Ja, hoe heb ik dat leren kennen? Ik weet het eigenlijk niet meer. Maar ik ben wel zeer bewust lid geworden, omdat ik een hoge Vlaamse reflex had natuurlijk. Zangfeest, Ijzerbedevaart en heel de hutsekluts.

Ik ben kort na afstuderen lid geworden. In het begin gingen wij, mijn vrouw en ik, regelmatig mee, in elk geval naar culturele activiteiten. Voor mij is dat een zeer bewuste keuze geweest. Trouwens, iedereen met een beetje verstand is Vlaamsgezind volgens mij.

Ik weet wel nog zeer goed hoe die Vlaamse reflex gekomen is, namelijk door het boek de “Politieke geschiedenis van België”. Dat stond op het programma in het middelbaar, de politieke geschiedenis van België.

En onze leerkracht geschiedenis gaf les uit dat boek van Theo Luyckx (De politieke geschiedenis van België, nvdr). En ik weet dat ik daar zo danig van onder de indruk was, hoe dat België ontstaan is, hoe het er hier aan toe ging. Ik heb dat boek later met mijn zakgeld gekocht toen ik al geneeskunde studeerde. En ik heb nu toevallig vorig jaar het nog een keer herlezen. Ja, en daar kun je alleen maar uit besluiten dat de Vlamingen jaren onderdrukt geweest zijn. Niet alleen door Wallonië, maar ook gewoon door de Vlamingen zelf die het nu eenmaal bon ton vonden van Frans te spreken.

Dus dat was zo altijd... Ik moest dat vorig jaar herlezen om te weten... Waarom ben ik nu eigenlijk Vlaamsgezind geworden? Heb ik daar nu objectieve dingen voor... Maar ja, goed. Die objectieve dingen zijn zo klaar als ze groot zijn eigenlijk. Goed, en daarom ben ik ook in Davidsfonds terecht gekomen. Omdat Davidsfonds in Zottegem ook een sterke Vlaamse reflex had.

Je neemt dat engagement op en dan wordt je op een dag voorzitter. Ik ben nu al 33 jaar voorzitter!

Op Facebook zag ik je een keer verschijnen in middeleeuwse kledij...

Ja, als graaf van Egmond, die begraven ligt in Zottegem. Inderdaad een organisatie van Davidsfonds Zottegem om de geschiedenis hip te maken bij de kinderen. Een traditionele gidsbeurt is aan hen niet besteed. We verkleden wij ons in de figuren van de 16e eeuw. De hertog van Alva komt daar als de boosaardige Alva. Ik speel Egmond zelf. Dus ik ben de goeie. Egmond was trouwens een vrouwenzot. Zijn vrouw is ook bij

dat groepje, en zijn moeder. En allemaal op locaties in Zottegem met een link naar die periode. Zo bereiken we toch een 500 kinderen!

En zo bereid ik me stilaan voor op mijn pensioen. Ik ben gids geworden, regiogids Vlaamse Ardennen. Nu doe ik niets liever als mensen rondleiden in de Vlaamse Ardennen. Wandelen, fietsen. De steden Oudenaarde en Zottegem, en al die kleine dorpen daarrond. Onbekende schatten, noem ik dat dan. Zo is er een bustocht “Flirten met de taalgrens”, onder meer langs Vloesberg/Flobecq.

En dan heb ik sinds een paar jaar ook een nieuwe speeltuin, als voorzitter van de kerkfabriek in Strijpen, deelgemeente van Zottegem. De herbestemming van de kerken houdt ons bezig. Een paar weken geleden hebben we een kerstmarkt georganiseerd. In de kerk. We hadden 600 man, we waren heel content.

We gaan binnenkort in maart, voor de allereerste keer in België, de Missa Circumcisionis organiseren, de besnijdenismis van Christus. En dat is van een zekere Zelenka, een 18e-eeuwse componist die de Tsjechische Bach genoemd wordt. Dat is een zeer schone mis die vroeger op 1 januari plaats vond. Want 1 januari, dat is het feest van de besnijdenis.

Lieve Blankaert heeft een fotomontage over de besnijdenissen van vrouwen in Afrika.

Die gaan de hele maand geëxposeerd worden in de kerk. En het is allemaal ten voordele van een goed doel, een organisatie, Hope for Girls and Women. Een organisatie rond Annemie Struyf. Zij is het gezicht van die organisatie. En dat is om geld in te zamelen voor meisjes in Afrika zodat ze naar school kunnen gaan en zodanig weerbaar worden tegen de besnijdenissen.

Nog eens terugkeren naar het VAV. We moeten onze boodschap toch blijven verkondigen en verkopen. Je bent voorzitter van een bloeiende Davidsfonds afdeling met meer dan 500 leden-gezinnen... en jongeren. Je bent dagelijks in contact met jonge artsen. Hoe bereiken we de jongere generatie?

Ik heb ook geen pasklaar antwoord. Je zoekt natuurlijk een Vlaamse reflex, dat is een basisvoorwaarde. Maar die Vlaamse reflex ontwaar ik bij die jonge mensen niet. En ja, men wil zich niet meer engageren, niet meer aan een vereniging binden.

Ik zie dat met Davidsfonds ook. Sinds de nieuwe lidmaatschapsformule krijgen de leden een email vanuit

Leuven: gelieve je lidmaatschap te betalen. Dat vergeten er velen natuurlijk. Vroeger kocht men boeken om lid te worden, en die werden thuis afgeleverd. Zo was er nog eens persoonlijk contact. We zetten zeer zwaar in op een cultureel programma, en dat slaat nog altijd aan.

Dat was ook altijd het paradepaardje van het VAV. Het toenmalige VGV organiseerde culturele activiteiten op momenten dat een arts kan komen: alle grote tentoonstellingen, nocturnes alleen voor het VGV.

Interview opgenomen door Jan Van Meirhaeghe in UZ Gent op 7 januari 2025

VNZ zorgt voor het verschil

Met sterke troeven voor iedereen

Een greep uit onze vele troeven

- Tandvoordelen én orthodontie tot 1.400 euro
- Geboortevoordelen tot 1.000 euro
- Preventievoordelen tot 500 euro
- Brillen en lenzen tot 100 euro

Verzekeringen die het verschil maken

- Hospitalisatieverzekering met HospiPluskaart (Assurcard)
- TandPlus, je tandverzekering tot 2.500 euro
- MaxiPlan, de rem op je medische kosten, tot 1.000 euro

Dienstverlening op uw maat

- Persoonlijke en sociale aanpak,
- Vlot telefonisch en digitaal bereikbaar
- 42 kantoren via vrije raadpleging of op afspraak (in de namiddag)

Extra diensten

- ComfoPlus, je thuiszorgwinkel
- Kransj, voor jongerenavonturen vanaf 5 jaar
- NZ Vakanties, mooie kortingen in binnen- en buitenland

Ontdek meer voordelen op vnz.be of bel 015 28 90 90
VNZ zorgt voor het verschil

VNZ
Vlaams & Neutraal
Ziekenfonds

TENTOONSTELLINGEN

VAV BEZOEKT

MUSEUM AAN DE STROOM, ANTWERPEN
OP ZATERDAG 24 MEI

De tentoonstelling Compassion en de vele gezichten van medeleven.

Medeleven voelen of tonen is eigen aan de mens en kent vele gezichten. De expo 'COMPASSION' laat zien hoe we dat doorheen vele tijden, culturen en levensbeschouwingen in beeld brengen. En ook, wat de schurende kanten ervan zijn. Want hedendaagse kunst van Ai Weiwei, Berlinde De Bruyckere en Stephan Vanfleteren, doen je stilstaan bij de actuele vragen rond dit thema.

Hoe tonen wij ons medeleven? Wat drijft ons om dit te doen? Wie zien we als goede voorbeelden? Welke ideeën inspireren ons om solidair te zijn? En wat als de opvattingen botsen? Als de idealen onhaalbaar zijn?

De expo 'COMPASSION' gaat over onze behoefte en ons streven om anderen te helpen. Je ziet er kunst van vroeger en nu en van over heel de wereld die dat in beeld brengt, net als sierstukken en gebruiksvoorwerpen. Een werk van Brueghel met de zeven werken van barmhartigheid, een Japanse prent die toont hoe je zieken kan helpen, een Congolees beeld van een genereuze vrouw, een Tibetaanse gebedsmolen met een medevoelend mantra of een collectebus van de vrijmetselaars. Stuk voor stuk illustreren ze hoe de mens anderen wil helpen. Je maakt ook kennis met muziek en audioverhalen over het thema. Je beluistert pakkende interviews met Antwerpenaren van Lieve Blancquaert en staat stil bij je eigen ideeën over medeleven.

Bezoek :museum Constant Permeke

Onder begeleiding van een uitstekende gids bezochten wij het heringerichte museum-gehuysvest in de woning van de kunstenaar-het atelier waar de Permeke werkte en waar nu grote beelden worden tentoongesteld werd later heringericht als museum.

Wij werden gastvrij ontvangen op een gezellige plek, met een mooi verzorgd diner. De vergadering ging daar ook door onder de uitstekende leiding van onze voorzitter en secretaris.

BINNENLAND

ECHOES OF ART-DECO (TOT 25.05) VILLA EMPAIN, BRUSSEL

Ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de art-deco presenteert de Boghossianstichting een kleine tentoonstelling met als blikvanger een collectie van 25 glas-in-loodramen. Aan het begin van de 20ste eeuw werd door de opkomst van art nouveau, glas-in-loodramen een massaproduct. Tijdens de art-deco periode vernieuwt de esthetiek onder invloed van het kubisme, het constructivisme en het futurisme. De Villa Empain, eigendom van de stichting, werd in 2008 minutieus gerestaureerd. Dit meesterwerk van de art-deco is het ontwerp van de Zwitserse architect Michel Polak. De Villa

Empain, gebouwd begin jaren dertig, is eclectisch van stijl doordat ze invloeden uit verschillende stijlen in zich verenigt met een voorkeur voor geometrische lijnen en kostbare materialen.

KHOROS (TOT 31.08) - BOZAR, BRUSSEL

Bozar stelt voor het eerst een grootschalige overzichtstentoonstelling voor van de Gentse kunstenares Berline De Bruyckere met haar beeldend werk van de jongste 25 jaar. In haar werk staat de mens en de condition humaine centraal. Haar beeldtaal put ze uit verschillende bronnen: de christelijke iconografie, de klassieke mythologie, het oeuvre van Vlaamse meesters en culturele overleveringen. Het Griekse Khoros verwijst naar de groep dansers/zangers in de Griekse tragedies. Zij gaat daarbij in dialoog met verschillende kunstenaars.

PANAMARENKO 85 - MUKHA. REIS NAAR DE STERREN (TOT 07.09) - ANTWERPEN

In 2025 zou Henri Van Herwegen (1940-2019) 85 jaar oud zijn geworden. Zijn fascinatie voor de kosmos en de zoektocht om te navigeren in het universum is de rode draad door het oeuvre van Panamarenko. Voor het eerst worden een aantal grote werken samengebracht aangevuld met prototypes, tekeningen, berekeningen, schetsen enz. Humor en ernst bepalen zijn poëtisch universum.

KMSKA PRENTENKABINET. ONEINDIGE VERBEELDING (TOT 04.05) - ANTWERPEN

De tentoonstelling toont een selectie speelse objecten en werken op papier. Een verkenning waarin naast wetenschap ook magie, verwondering en poëzie primeren.

HAVENHUIS (TOT 31.05) - ANTWERPEN

Het iconische V1 Barada Jet krijgt een prominente plaats in het al even indrukwekkende Havenhuis. Het is geïnspireerd door zijn jeugdherinneringen aan de V1 bommen en door de luchtvaartpioniers waardoor zijn fascinatie ontstond voor de luchtvaarttechniek. De Barada is een samensmelting van verleden en toekomst.

COMPASSION (TOT 31.08) - MAS, ANTWERPEN

Zie "VAV bezoekt" in dit nummer.

BUITENLAND

NIEUW PARIJS (TOT 09.06) KUNSTMUSEUM DEN HAAG

Het moderne Parijs door de ogen van de modernisten.

Jan Dockx

GEDICHT

LIJFELIJKHEID

*Je was lijfelijk present, in persoon aanwezig
We keken mekaar aan, een hand, een groet
Hoe gaat het? Goed? Content?
Ik voelde aan,
Jij zag en luisterde, mijn pen ter hand, handtekening.
Je aankoop of je onderpand,
Je laatste wil of een contract,
Dat levenslang zou duren, maar dat je toch verbrak.*

*Nu flits je met de snelheid van het licht
Ik zie je maar je lijkt zo vlak,
En 'k voel niet aan hoe 't verder met je gaat
Ik zie niet of je vlotjes stapt of pijnlijk mankt
Je zegt 't gaat goed, 'k zie toch je lijf niet te lijden*

VERLIJDEN

*Wij tekenen zonder je ooit te zienn te voelen,
Geen pen en geen papier, geen hand en ook geen diepte
in je blik.
Je bent een schim, een digitale code, je wordt gekraakt
En niemand weet die het weet*

*Pin je vast en voor hoelang? Aflijvigheid maakt mij zo bang.
Toen je er lijfelijk was, in vlees en bloed
Kon ik je voelen en wist ik wie je werkelijk was.
Ik mis je, lijfelijk aanwezig,
Ik weet niet meer hoe het je gaat,
Het schermlicht maakt bleek,
Het lijfelijk lijf wordt lijk, lijkleek.*

We zijn elkaar verloren

ere-notaris Aloïs Van den Bossche

[illegible]

van Tom Keneally met betrekking tot de roman 'Schindler's Ark', later verfilmd tot 'Schindler's List', en werd in 1996 door de State Library Sydney werden aangekocht.

“Wie een speelfilm maakt over de holocaust weet dat hem drie soorten kritiek staan te wachten. Ethisch-morele kritiek die iedere verbeelding van de holocaust in fictie volstrekt afwijst, historische kritiek die zich richt op de visie die uit de film spreekt en filmkritiek die het werkstuk langs de cinematografische meetlat legt. In Amerika werd de film vrijwel unaniem juichend onthaald. In Europa ondervond de film meer weerstand.

In 1939 worden de Joden in Polen gedwongen te leven in het getto van Krakau. De Duitse zakenman Oskar Schindler (Liam Neeson) profiteert hiervan, want hij heeft één doel voor ogen, rijk worden. Schindler begint zijn fabriek Deutsche Email Fabrik, waarin hij potten en pannen maakt voor het Duitse leger. De Joden zijn hiervoor goed bruikbaar, want het zijn goedkope werknemers. De stille Itzhak Stern (Ben Kingsley) is een Joodse boekhouder die de financiële kant van de fabriek toegeschoven krijgt. Hij weet een hoop Joden uit het getto aan het werk

‘Heel mijn kindertijd kwamen mensen me vragen stellen over de Holocaust. Alsof ik als kind daar veel kon over vertellen,’ zegt Oliwia Dabrowska vandaag. ‘Ik heb mijn ouders gehaat omdat ze me destijds hadden meegenomen

Schindler's List heeft een lange voorgeschiedenis. In het begin van de jaren tachtig kwam de Australische schrijver Thomas Keneally in Beverly Hills bij toeval in aanraking met Poldek Pfefferberg, een overlevende van de holocaust. Pfefferberg vertelde Keneally dat hij zijn leven

dankte aan de Duitse nazi Oskar Schindler. Deze jonge avonturier was in 1939 achter het Duitse leger aan naar Polen getrokken in de hoop daar fortuin te maken. In Krakau wierp hij zich op onteigend joods bezit en werd hij de nieuwe eigenaar van een fabriek van potten en pannen. Met behulp van joodse dwangarbeiders was hij binnen een paar jaar een vermogend man. Waarna zijn leven een drastische wending nam, want hij begon zich het lot van de joden aan te trekken. Met als argument dat hij 'zijn' fabriek joden economisch niet kon missen, slaagde hij erin, tegen betaling van grote hoeveelheden smeergeld, ruim elfhonderd joden van de dood te redden". Een curieus verhaal, dat door Keneally aan de vergetelheid werd ontrukkt. Hij bezocht zo'n vijftig overlevenden en schreef op basis van deze gesprekken zijn roman Schindler's". Het boek leverde Keneally in 1982 de prestigieuze Engelse Booker Prize op.

Schamper

Toen bekend werd dat Spielberg de film zou gaan maken, waren de reacties schamper en vol ongeloof: de bemoeienis van de koning van de amusementsfilm met de holocaust kon slechts leiden tot een onacceptabele trivialisering van de joden vernietiging. Spielbergs oorspronkelijke plan om een deel van de film in Auschwitz op te nemen, liep vast op een weigering van het Joodse Wereld Congres, dat plotseling bepaalde dat in het kamp alleen nog documentaires gemaakt mogen worden. Het besluit deed Spielberg nauwelijks: hij liet bij Krakau in Polen het dwangarbeiderskamp Plaszow nabouwen. Geld speelde geen rol. Uiteindelijk kostte Schindler's List 33 miljoen dollar, iets minder dan de helft van de productiekosten van Jurassic Park.

Misschien belangrijker dan een puristische weging van Schindler's List is de vraag naar het effect ervan. Amerikaanse onderzoeken wijzen uit dat een kwart van de jongeren niet weet waarnaar het woord holocaust (oud-Grieks en betekent 'brandoffer') verwijst

Steven Spielberg 1946 Cincinnati

Misschien belangrijker dan een puristische weging van Schindler's List is de vraag naar het effect ervan. Amerikaanse onderzoeken wijzen uit dat een kwart van de jongeren niet weet waarnaar het woord holocaust (oud-Grieks en betekent 'brandoffer') verwijst Spielberg, commercieel gezien de succesvolste regisseur van de tweede helft van de 20e eeuw-acht van zijn films staan in de top

100 van de grootste kaskrakers aller tijden-verzamelde heel wat onderscheidingen.

Spielbergs ster op de Hollywood Walk of Fame

- Drie Oscars (beste regie voor Schindler's List en Saving Private Ryan, en beste film voor Schindler's List)-zes Golden Globe-awards
- 2008: Cecil B. DeMille Award uitgereikt tijdens het Golden Globe-gala voor zijn gehele oeuvre Officier in het Legioen van Eer, en in 2009: Liberty Medal, een prijs die jaarlijks wordt uitgereikt aan een persoon die zich sterk maakt voor de vrijheid[2]
- En niet te vergeten in 2011: Commandeur in de Kroonorde van het Koninkrijk België, ontvangen naar aanleiding van de eerste Kuifje-film The Adventures of Tintin: The Secret of the Unicorn.

Frank J Goes

CULTUUR - BOEKEN

OMRINGD DOOR IDIOTEN THOMAS ERIKSON

ISBN 9781 785042188
PAG 320

Thomas Erikson is een Zweedse gedragswetenschapper en bestsellerauteur. Hij is gekend om zijn 'Omringd door' boeken, met titels als 'Omringd door idioten', 'Omringd door psychopaten', 'Omringd door tegenslag', 'Omringd door narcisten' en 'Omringd door slechte bazen en luie werknemers'. De auteur heeft veel succes met zijn reeksen, die waarschijnlijk sterk overlappen.

De serie is vertaald in bijna 60 talen en er zijn meer dan 8 miljoen exemplaren van verkocht !!. Het boek is gebaseerd op de DISC-methode die geen wetenschappelijke basis heeft en dit gebrek is duidelijk zichtbaar op elke pagina. DISC geeft inzicht in gedrag en communicatie. Het DISC kleurenmodel onderscheidt 4 stijlen om te komen tot een persoonlijk DISC Profiel: Daadkracht (rood) Interactief (geel) Stabiel (groen) Consciëntieus (blauw)

De auteur onderscheidt vier verschillende karakterpersoonlijkheden :5% van ons zouden behoren tot één categorie en 75% tot twee categorieën.

Niet te serieus te nemen-geen wetenschappelijk basis-wat kinderachtig voorgesteld- maar wel interessant hoe enkele bekende figuren ;Barack Obama-Mother Teresa-Margaret Thatcher-Jimmy Carter-Bill Clinton- Mahatma Gandhi- Albert Einstein in bepaalde categorieën worden weggezet. Elk van de vier profielen wordt gepresenteerd als een soort goddelijke waarheid, maar klinkt eigenlijk meer als astrologie voor op kantoor. Het kan vermakelijk zijn om te lezen, net zoals je horoscopen of tarotkaarten leest, maar iets om serieus te nemen? Nee! Aanrader-lees enkel de eerste hoofdstukken en dan heb jij misschien iets bijgeleerd!

Frank Goes

JOHNY VANSEVENANT: DE STRIJD OM DE MACHT. MIJN LEVEN IN DE WETSTRAAT

Lannoo, 2024
ISBN 9789401486309

Bij zijn pensionering heeft VRT-radiojournalist Vansevenant voor een volumineus verslag gezorgd over zijn professionele loopbaan: een turf van 943 bladzijden; het register van eigennamen beslaat daarvan 13 pagina's.

Bij de start beschrijft deze gediplomeerd germanist hoe hij er uiteindelijk in slaagt om zijn journalistenwens bij de openbare omroep in vervulling te zien gaan. Deze zestien pagina's geven de lezer meer zicht op het toenmalig personeelsbeleid bij de omroep (toen nog BRT) waarvan vrij algemeen bekend was dat de juiste partijkaart je hielp om er aan de slag te geraken. Uiteindelijk boekte Vansevenant toch succes toen zijn kandidatuur bekeken werd via een herziene, objectievere selectieprocedure. Vansevenant was gedurende 35 jaar (1988-2023) radiojournalist. Hij begon in een land dat nog bestond uit een CVP- en een PS-staat. Vandaag heeft men het wel eens over de twee democratieën binnen dit Koninkrijk: echt nieuw is dit dus ook weer niet, al is dit geen bedenking van de auteur zelf.

De vele honderden bladzijden over Vansevenants journalistieke loopbaan zijn een chronologisch relaas over de politieke evolutie in dit land tijdens de betrokken periode. Zij begon met de vorming van de laatste regering-Martens die troebele tijden kende: problemen in Voeren, val van het IJzeren Gordijn, ontvoering van oud-premier Vanden Boeynants, bloedbad op het Tiananmenplein in Beijing, en de Koning die de abortuswet weigert te ondertekenen (dit waren de meest frappante gebeurtenissen). In zijn laatste periode verslaat Vansevenant het nieuws over de federale regeringen Wilmes/De Croo en de Vlaamse onder Jambon. Ook deze periode kende troebele gebeurtenissen, met de COVID-pandemie als grootste blikvanger. De auteur eindigt zijn historisch relaas met de verkiezingen van 9 juni 2024.

Het boek laat zich vlot lezen. Vansevenant baseert zich op eigen nota's, op archiefmateriaal van de openbare omroep en soms ook op wat input van derden; op het einde van enkele hoofdstukjes geeft hij bovendien sommige rechtstreeks betrokkenen de gelegenheid om hun visie op de besproken episode te geven. De feiten zijn correct en gedetailleerd weergegeven. Ik heb ook sterk de indruk dat de auteur overtuigd is dat hij steeds een strikt neutrale positie inneemt. Toch komt een zeldzame keer zijn eigen overtuiging ook even piepen. Als journalist opgeleid in de jaren 1970, toen 'mei 68' nog de boventoon voerde, is Vansevenant immers kind van zijn tijd; een enkele keer slaagt hij er zo niet in om zijn voorkeur voor links en zijn afkeer van nationalisme volledig te verbergen. Toch zal de geïnteresseerde lezer dit boek over een stuk politieke geschiedenis van ons land, weten te appreciëren.

GEWOONTEDIEREN NICKLAS BRENDORG

Uitgever: Spectrum
Nicklas Brendborg
Paperback
ISBN 9789000393077
288 pagina's

Bioloog Nicklas Brendborg, een Deense molecuulair bioloog, onthult hoe bedrijven onze natuurlijke instincten misbruiken om ons meer te laten consumeren. Mannelijke Australische prachtkevers zoeken mooie, glanzend bruine vrouwtjes uit om mee te paren. Maar als ze een rondslingerend bierflesje tegenkomen – veel groter en glanzender dan een vrouwtje ooit zal zijn – proberen ze net zo lang met dit flesje te paren tot ze van uitdroging sterven.

Wij mensen geloven dat we slimmer zijn dan deze kevers, maar Nicklas Brendborg betoogt in *Gewoontedieren* dat we meer op ze lijken dan we denken. Ook wij zijn uiterst gevoelig voor zogeheten superstimuli – overdreven versies van iets wat ons van nature aantrekt. Vele slimmigheidjes-kneepjes van het vak en 'slinkse trucjes' zijn ons natuurlijk bekend maar de auteur ontleedt alles haarfijn. Wij-velen onder ons althans- worden gelokt om grote hoeveelheden zout, suiker en vet in voedsel te gebruiken en ons vast te pinnen op de sociale media die zo op ons beloningssysteem inspelen dat we urenlang aan ons scherm geplakt zitten. Kijk naar Steve Jobs die zijn eigen kinderen geen iPad wilde laten gebruiken.

Ook lezen wij in het boek hoe je 53 kg. kan afvallen door een gans jaar enkel "gekookte" aardappelen te eten! en hoe maffiose drugverkopers -en of -drugproduceerders steeds maar krachtigere en meer verslavende producten op de markt brachten: opium-morfine-heroin- OxyContin-dopamine !!

De problemen zelf zullen voor veel lezers niet nieuw zijn, maar Brendborg gaat de diepte in over wat er precies in ons lijf en ons brein gebeurt, en met welke experimenten wetenschappers daarachter zijn gekomen. Met aansprekende voorbeelden en metaforen verduidelijkt hij ingewikkelde concepten.

De auteur bespreekt ook hoe we ons kunnen wapenen tegen een wereld vol superstimuli en verleidingssystemen. Regulering vanuit overheden kan een rol spelen, maar daar zijn ook gevaren aan verbonden. Een belangrijke stap kan zijn- de mensen informeren- en dat is de bedoeling van dit boek.

Frank Goes

DE POORTEN EEN VERBORGEN GESCHIEDENIS VAN DE WIJKEN DIE DE STAD VERANDERDEN. TINA DE GENDT

309 pag.
uitg. Lannoo

In de 13de eeuw had Gent een omwalling met minstens 13 toegangspoorten. Deze poorten deden vooral dienst om tol te heffen maar regelde ook de migratie. Bij ernstige epidemieën ging de deur op slot. Maar regelmatig gingen de poorten open om het bevolkingsaantal op peil te houden. In een middeleeuwse stad was het sterftecijfer hoger dan het geboortecijfer. In functie van deze demografie werden meer of minder migranten toegelaten. De stadspoorten, die alleen overdag open waren, bepaalden het ritme van de stad. Migratie was toen een stedelijke aangelegenheid. In 1860 werd in België de stedelijke octrooibelasting afgeschaft en hadden de poorten geen zin meer. Door de expansie van Gent werd de 10.000 meter omwalling afgebroken (alleen het Rabottorentje is er een restant van) en evolueerde Gent van een slaperige provinciehoofdstad naar een innovatieve industriestad. Aan de randen ontstonden nieuwe wijken. Gedurende vijf jaar onderzocht De Gendt het DNA van deze wijken en schrijft ze van onderuit een

alternatieve geschiedenis. Zij onderscheidt vijf stadsdelen die ze als "Poortwijken" benoemt

De kenmerken van een stadspoort zijn nog aanwezig maar hebben zich vertaald in een andere vorm. Zo ontstond een superdiverse samenleving met een grote Turkse en Bulgaarse gemeenschap. Voor haar innovatieve aanpak kreeg zij de Europa Nostra Award.

In de poortwijken is de laatste 200 jaar een belangrijk maar onbekend deel van de geschiedenis van Gent geschreven. Tina De Gendt, die zichzelf straatloper-historica noemt, schrijft een alternatieve informele geschiedenis die niet, zoals gebruikelijk, vertrekt vanuit het centrum.

Jan Dockx

POLITIEKE
ACTUALITEIT

CULTUUR

REIZEN
DOORHEEN DE
GESCHIEDENIS

(F)ACTUEEL

VAV bezoekt

